Vasárnap
1945 április 15.

Ára 1 pengő

VILÁGOSSÁG

II. ÉVFOLYAM | MINDENT A GYŐZELEMÉRT! | 86. SZÁM

Egyetlen talpalatnyi föld se maradjon bevetetlenül május elsejére!

A magyar egyetem köszönti a román egyetemet

Miskolczy Dezső, a kolozsvári magyar egyetem rektora április 11-én a következő beszéddel üdvözölte egy ismerkedő értekezlet alkalmából Petrovici Emilt, a Nagyszebenből hazatérő kolozsvári román egyetem rektorát:

A kolozsvári magyar egyetem tanácsa nevében őszinte tisztelettel és nagyrabecsüléssel köszöntöm Magnificenciádat, mint az I. Ferdinánd román királyi egyetem tudós tanárainak és derék polgárainak jeles képviselőjét.

A magyar egyetem azért maradt Kolozsváron, mert az erdélyi magyarság szempontjából szükségesnek tartotta, hogy Erdélynek a román egyetem mellett önálló magyar egyeteme is legyen és azt az itteni továbbműködésével látta biztosithatónak.

Elhatározásában Kolozsvár szellemi és testi munkásságának határozott kérésén kivül döntően befolyásolta az is, hogy ismerve a Szövetséges Hatalmak felfogását s a Szovjetunió nemzetiségi politikáját, bizonyosra vette, hogy a Hatalmak nem fognak hozzájárulni a kolozsvári magyar egyetemmel kapcsolatban olyan helyzet kialakulásához, amely ellentétben áll az emberi jogokkal és a népek önrendelkezési jogával, amelyek az egész emberiség részére való megmentéséért a Szövetséges Hatalmak a háboru rendkivüli áldozatait vállalták.

A Vörös Hadsereg Parancsnokságának felhatalmazása alapján 1944 október 11-e óta zavartalanul működő egyetemünk tanácsa autonómiája keretén belül azonnal megtette mindazokat az intézkedéseket, amelyeket az uj idők szelleme és célkitüzései előirnak Igy többek között eltörölt a faji vagy nemzetiségi elnyomás jellegével biró minden korábbi szabályt, lehetővé tette az érettségi bizonyitvánnyal nem biró ifjak beiratkozását, a tandijkedvezmények elnyerésének lehetőségét kiterjesztette és általában minden intézkedéséve a demokratikus kormányzati gondolat megvalósitását igyekezett szolgálni.

Már a győztesen bevonuló Vörös Hadsereg parancsnoksága előtt is kifejeztük ama meggyőződésünket, hogy Erdélynek román és magyar egyetemre van szüksége. Tanácsunk 1944 november 11-én jegyzőkönyvileg is kimondotta, hogy az Erdélyben együttélő népek megértő összemüködése érdekében szükségesnek tartja, hogy minden nemzetség fiai saját anyanyelvükön végezhessék el főiskolai tanulmányaikat és leszögezte azt, hogy a maga részéről kész az ebből eredő összes kérdéseket a legteljesebb testvériség szellemében oldani meg. Tette ezt azért, mert nemcsak az egyetemes tudományosság, hanem az egyes nemzetek kulturája szempontjából is elitél minden olyan politikát, hogy a vegyes lakosságu földterületen, mint amilyen Erdély is, a különböző nemzetiségü egyetemek egymás elüzésére és megsemmisitésére törekedjenek és egymás kezéből ragadják ki a tudományos kutatás eszközeit.

Ismételten kifejezésre juttatta tanácsunk azt a szilárd meggyőződését is, hogy Erdélyben az egyetemi kérdés csak a nemzetiségek kulturautonómiájának biztositásával, vagyis önálló és autonóm román és magyar egyetem Kolozsváron való működésének lehetővé tételével oldható meg helyesen.

A kolozsvári magyar egyetem tanácsa ez alkalommal is a legteljesebb készségét fejezi ki a román egyetemmel való testvéri összemüködésre és természetesnek tartja, hogy e két külön autonóm állami intézmény közjogi helyzetének minden vonatkozásban egyenlőnek és azonosnak kell lennie.

Az egyetem tanácsa a legteljesebb bizalommal néz a két egyetem jövője elé. Tudja azt, hogy Magnificenciád személyében olyan férfiut üdvözölhet, aki a népi egyenjoguság eszméjének régi, kipróbált harcosa és szilárd meggyőződéssel vallja mindazokat az elveket, amelyeket egyetemünk tanácsának fellegásaként az imént kifejtettem.

Ezért örvendezünk annak, hogy az Erdély magyarságának érdekelt megértő domokrata román kormányzat bizalmából éppen Magnificenciád nagyrabecsült személye nyerte el a megbizást a kapcsolatok felvételére.

Tisztelettel kérem, sziveskedjék elgondolásait és javaslatait a két testvéri egyetem összemüködésének megvalósitása ügyében előttünk kifejteni.

Két óra járásnyira vannak az angolszászok Berlintől

Kétmillió hadifogoly a nyugati arcvonalon

LONDON, április 14. (Rádió.) A nyugati arcvonal felszámolása tovább tart. Az angol és amerikai csapatok majdnem minden ellenállás nélkül nyomulnak előre. Párison át érkezett hirek arról számolnak be, hogy az angol és amerikai élcsapatok már közvetlenül Berlint fenyegetik. E jelentések szerint Montgomery csapatai két óra járásnyira vannak Berlintől, mig Simpson tábornok páncélosai 23 kilométerre közelitették meg a német fővárost.

A Drezda felé nyomuló csapatok sem tapasztalnak ellenállást.

Az északi frontszakaszon az angolszász csapatok 15 mértföldnyire közelitették meg Hamburgot. Oldenburg előterében harcok folynak. Groeningentől, Hollandiában, mindössze 10 kilométerre vannak a páncélos élek. Közvetlen veszély fenyegeti Emdent is.

A hivatalos jelentések szerint az európai partraszállás óta az angolszász csapatok kétmillió német katonát fogtak el.

Az osztrák szabadságharcosok tevékenyen résztvettek Bécs felszabaditásában

MOSZKVA, április 14. (Rádió) A moszkvai rádió német nyelyü adásában közölte, hogy Bécs felszabaditásánál az osztrák szabadságharcosok tevékenyen együtt müködtek a Vörös Hadsereggel. Számos üzemet megvédtek a felrobbantástól és sok hitlerista vezetőt tak el.

Bécs zászlódiszben, vörös és osztrák zászlódiszben ünnepli felszabadulását. Magasrangu szovjettisztek koszorut helyeztek a nagy osztrák zeneszerzők sirjára, ezzel is kifejezve, mennyire megbecsüli a szovjet nép más népek kulturáját.

BGU Cluj / Central University Library Cluj

Semmiben sem változik az Egyesült Államok külpolitikája

— szögezte le Stettinius

WASHINGTON, április 14. (Rádió.) Stettinius külügyminiszter, Trumann elnök megbizásából nyilatkozatot adott az amerikai Egyesült Államok külpolitikájáról. Stettinius leszögezte, hogy az Egyesült Államok külpolitikája semmiben sem változik s azok mellett az eszmények mellett fognak kitartani, amelyekért Roosevelt életét adta. Az Egyesült Nemzetekkel együtt fognak haladni a győzelem utján s meg fogják alkotni a világszervezetet a béke fenntartására. A sanfranciskói konferenciát, melyen e világszervezet megalkotását fogják letárgyalni az Egyesült Nemzetek képviselői, az előre megallapitott időpontban, április 25-én nyitják meg. Trumann elnök azonban nem vesz részt a konferencián, tekintettel az eléje tornyosuló rendkivüli feladatokra.

Az uj elnök kedden rádióüzenetet intéz a hadsereghez. Eisenhower tábornagy, az európai expediciós hadseregek főparancsnoka Trumann elnökhöz intézett üzenetében leszögezte, hogy bár az európai fronton küzdő amerikai csapatokat mélyen lesujtotta az elnök váratlan halála, harci elszántságuk semmivel sem fog csökkenni.

Moszkvából jelentik, hogy Sztalin marsall táviratában rendkivüli veszteségnek jelölte meg Roosevelt elnök halálát. Roosevelt egyik meggyőződéses harcosa volt a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok népei közötti barátságnak. A népbiztosok tanácsa elrendelte, hogy valamennyi kormányépületet lobogózzanak fel a gyász jeléül.

A világ minden részéből érkező jelentések arról számolnak be, hogy a demokratikus országokban mindenütt nemzeti gyásznapoknak nyilvánitották április 14-ét és 15-ét, Roosevelt elnök temetésének napját. Roosevelt hoitlestét különvonat viszi Washingtonba. A temetésre Washingtonba repült Nagybrittania képviseletében Eden külügyminiszter.

Széleskörü amnesztia Északerdély visszacsatolása alkalmából

BUKAREST, április 14. Északerdélynek az állami közigazgatásba való bekapcsolódása alkalmából a király Pătrăşcanu igazságügyminiszter előterjesztésére széleskörü kegyelmi és amnesztiarendeletet irt alá.

A törvényrendelet szerint közkegyelemben részesitik mindazokat, akiket katonai vagy polgári biróságok három hónapnál rövidebb szabadságvesztésre ítéltek. A három hónaptól egy évig terjedő büntetéseket felére szállitják le. Az egy évtől öt évig terjedő büntetéseket kétharmadára, az öt évnél hosszabb büntetéseket háromnegyedére szállitják le. A hadirokkantak és hadiárvák büntetését, amennyiben a cselekmény elkövetésekor legalább 18 évesek voltak, hat hónapnál rövidebb büntetés esetén elengedik, hat hónapnál sulyosabb büntetés esetén felére csökkentik. Az életfogytiglani kényszermunkára elitéltek büntetését a törvényben megállapitott maximális kényszermunka-időtartamra szállitják le.

A törvényrendelet felsorolja mindazokat a törvényeket, amelyeknek rendelkezései alapján az amnesztia az elitéltekre vonatkozik.

Nem sajátitják ki a városi ingatlanokat

Reakciós és fasiszta körök szorgalmasan suttogják szerte az országban a hirt, hogy a Groza-kormány a városi ingatlanok kisajátitására készül. Céljuk az, hogy nyugtalanságot és zavart keltsenek s széles néprétegekbe bizalmatlanságot oltsanak.

Teohari Georgescu belügyminiszter az álhirek elcsititására határozott hangu cáfolatot tett közzé, amelyben megállapitja, hogy ilyenirányu terv nem is szerepel a Groza-kormány programjában. Mindazokat, akikről megállapitják, hogy ilyentermészetü hireket terjesztenek, a nép ellenségeinek tekintik és intrenálják.

HIREK

Ma délelőtt hangverseny a Városi Szinházban

Az Arlus — a Szovjetunió barátainak egyesülete — vasárnap délelőtt 11 órakor a kolozsvári Városi Szinházban zongorahangversenyt rendez. Nadja Chebap, a kiváló orosz zongoramüvésznő Musszorgszkij, Rachmaninov és Chopin müveit tolmácsolja nagy érdeklődéssel várt hangversenyén.

*

Helyreigazitás. A háztartási alkalmazottak tegnapi számunkban megjelent bérmegállapitása helyesen a következő: Mindenes, aki főz és mos és a háznál gyermek van, 350, mindenes, aki nem főz, de mos és a háznál gyermek nincs 250, mindenes, aki nem mos, nem főz és a háznál gyermek van 250, szobalány 200, mindenes 18 éves korig főzés és mosás nélkül 200, szakácsnő (bentlakó) 350, bejáró szakácsnő 300 pengőt kap. Mosónő napibére ötszöri étkezéssel 40 pengő, takaritónő napibére 35 pengő. Gyermekpesztrának 200, bejáró takaritónőnek 250, házvezetőnőnek pedig 400 pengő jár.

Női hadjárat a vajdrágitók ellen A kolozsvári Szakszervezeti Tanács szombati titkári értekezletén Fischer Mária titkárnő bejelentette, hogy a piaci árakat ellenőrző nőbizottságok máris szép eredményt értek el. Több vajárusitót lepleztek le, akik a megengedett árnál jóval magasabb áron akarták a vajat árusitani. Ezeket az árusitókat átadták a Vásárfelügyelőségnek. A tőlük elkobzott vajat hatóságilag megállapitott áron átadták a klinikáknak.

Klubmegnyitás a Népvédelmi Egyesületben. A Népvédelmi Egyesület vasárnap délután 4 órakor rendezi első nyilvános kulturdélutánját saját helyiségében (Szabadság-tér 10). Müsoron zene- és kulturelőadások. Ezuton kérjük fel tagjainkat, hogy minél számosabban jelenjenek meg, vendégeket is hozzanak magukkal.

A ZENEKONZERVATORIUM ujonnan kinevezett tanára, Halmos György április 17-én, kedden 5 órakor tartja bemutatkozó hangversenyét a Zenekonzervatórium disztermében. Müsoron Bach, Beethoven, Chopin-müvek.

Betörés. Az elmult éjszaka betörők jártak a Magyar-utca 15 alatt a Plugarul fogyasztási szövetkezetben. Az ismeretlen tettes az utca felől hatolt be az üzletbe.

A fodrászüzletek uj zárórája. A fodrászipari munkások szakszervezete és az Ipartestület fodrászszakosztálya között létrejött ujabb megállapodás értelmében a fodrász üzletek április 16-tól kezdődőleg az alábbi időpontokban tartanak nyitva: Hétfőn 8 órától délután 6 óráig. Kedden 8-tól déli 12 óráig. Szerdán 8 órától délután 6-ig. Csütörtökön 8-tól déli 12-ig. Pénteken 8-tól délután 6 óráig és szombaton 8-tól este 7 óráig. A fodrászmunkások szakszervezetében a változásnak megfelelően kedden és csütörtökön délután 3-tól 6 óráig van hivatalos óra.

Dr. Korányi Mihály belgyógyász rendel a dr. Szinetár László-féle rendelőben, Széchenyi-tér 2 szám, I. emelet. — Roentgen. Quarz. 6289

Kulturelőadás a cipészmunkások szakszervezetében. A kisiparban dolgozó cipészek, csizmadiák, bőröndös és bőrdiszmüves munkások részére hétfőn délután kulturelőadást rendeznek a szakszervezetben (Apor-utca 7). A szakszervezet értesiti tagjait, hogy a könyvtár hétfőn ugyanebben az időben nyilik meg és nyitva lesz minden hétfőn és csütörtökön délután 5—7 óra között.

Dr. Naşcu Traian megnyitotta Deák Ferenc-utca 27 alatt I. emelet orvosi rendelőjét fog- és szájbetegek részére. Rendel délután 3—6-ig.

Megalakult Kolozsvárt az erdélyi Szövetkezeti Tanács

A szövetkezetek erélyesen harcbaszállanak az uzsorások ellen

KOLOZSVÁR, április 14. Vescan Teofil volt főispán kezdeményezésére az északerdélyi Szövetkezeti Központok vezetői pénteken délután megbeszélést tartottak. A megbeszélésen a Szövetkezetek Országos Intézetét Sângeorgeanu Flavius országos ellenőr, a MÁGISz-t Veress Pál, a Plugarul román szövetkezeti központot Buzea Ion, a „Szövetség" Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központját György Endre, az Erdélyrészi Hangya központot Horváth Dénes képviselte. Az értekezlet célja az volt, hogy megtárgyalják az áruzsora letörésére szükséges intézkedéseket. E célból a szövetkezeti központok együttesen lépnek fel.

Az értekezleten résztvevő intézmények elhatározták, hogy tervük sikere céljából megalakitják a Szövetkezeti Tanácsot. A megalakitott Szövetkezeti Tanácsnak Vescan Teofil volt főispán, Derzsi Ernő dr., Buzea Ion, György Endre és Horváth Dénes szövetkezeti vezetők a tagjai.

A legszükségesebb élelmicikkek beszerzéséért a szövetkezeti tanács a kormányhoz fordul. Veress Pál bejelentette, hogy biztos tudomása szerint a kormány a Szövetkezeti Központok részére minden anyagi támogatást meg fog adni. Ezzel kapcsolatban Buzea Ion, a Plugarul központ vezérigazgatója bejelentette, hogy a Plugarul már kapott is 50 vagon cukor, 500 vagon buza és 700 vagon tengeri átvételére kiutalást. Buzea Ion felajánlotta, hogy ezt a mennyiséget máris a szövetkezeti tanács rendelkezésére bocsátja, hogy a szétosztást arányosan lássák el.

A Szövetkezeti Tanács legközelebb folyó hó 17-én tart ülést.

A Kommunista Párt kiadásában magyar nyelven megjelent:

Volin: Szovjet partizánok

Bolti ára 5 pengő. Kapható minden könyvkereskedésben.
Szervezetek részére kedvezményes áron a KRP székházában: Bartha Miklós-utca 13. II. emelet. Sajtó és Propaganda-osztály.

A nők bátran küzdenek, a nőket be kell vonni a vezetésbe!

Az élelmezési munkások bukaresti kongresszusa üzeni: „Tartóztassatok le mindenkit, aki hozzátok üzérkedni megy!"

KOLOZSVÁR, április 14. A Szakszervezeti Tanács szombat reggeli titkári értekezletén Bodó Károly, az élelmezési szakszervezet titkára beszámolt az élelmezési szakszervezetek országos kongresszusáról. A kongresszust Bukarestben tartották meg április 10 és 11-én. A kolozsvári élelmezési szakszervezetet a kongresszuson Csizmadia István és Bodó Károly titkárok képviselték.

A kongresszus határozatilag kimondta, hogy a szakszervezet munkásai minden erejükkel, teljes odaadással támogatni fogják a kormányt intézkedéseinek és célkitüzéseinek végrehajtásában. Az élelmezési munkások azon lesznek, hogy a földészeknek a mezőgazdasági termelés fokozása céljából hatékony segitséget nyujtsanak. Ennek megvalósitásáért minden lehető alkalommal kimennek a falvakba, hogy a földészekkel együtt dolgozhassanak.

A mezőgazdasági termeléssel kapcsolatban a bukaresti kongresszus kimondta, hogy ma Romániában nem lehet munkanélküliség. Az ország ujjáépitésében mindenkinek ott kell dolgoznia, ahol munkalehetőséget kap. Tehát a városi munkás, ha városon nincs munkalehetősége, menjen ki falura és kapcsolódjék be ideiglenesen a mezőgazdasági termelő munkába. Az élelmezési szakszervezet munkásai is azon lesznek, hogy ebben az évben egy talpalatnyi föld se maradjon bevetetlen, városon sem.

Méltatta a kongresszus a munkásnők harcos magatartását is. Amikor a bukaresti munkásság a királyi palota elé vonult és a Radescu-kormány lemondását követelte, a munkásnők a tömeget szétverni akaró katonaság elé álltak és bátran mondták, hogy beléjük tüzeljen a katonaság, ha van bátorsága. Kordont vontak a tüntető munkások köré és senkit sem engedtek elmenni. Az ilyen bátor munkásnőknek a vezetőségben helyet kell biztositani.

A kongresszuson résztvevő munkások egyhangulag foglaltak állást az árdrágitók és üzérkedők ellen. A bukaresti képviselők kérték az erdélyieket, hogy legyenek éberek és a Bukarestből Kolozsvárra, vagy más városba jövő üzérkedőket, akik ott olcsó árut akarnak felvásárolni, hogy jó drágán hozzák forgalomba, azonnal tartóztassák le és tartsák fogva. Csak igy lehet megszátolni azt a tarthatatlan helyzetet, hogy egyes lelketlen üzérkedők a bukaresti és a kolozsvári piaci árkülönbséget és esetleges áruhiányt kihasználva, minden fáradtság nélkül jutnak igen nagy anyagi előnyhöz.

A spekuláció letörésére még a szövetkezetek megerősitését is ajánlották a kongresszus résztvevői.

Szervezett vasmunkás nem hagyhatja el felmondás nélkül munkahelyét

Az uj vasas-vezetőség nem türi a szipkázást

KOLOZSVÁR, április 14. A Vasmunkás Szakszervezet uj vezetősége megtartotta első ülését. Miután a jövő munkatervét elkészitették, az időszerü kérdéseket vitatták meg. A vasas vezetőség elhatározta, hogy a jövőben élénkebben kapcsolódik be a kulturális mozgalomba. E célból az üzemi kulturbizottságokat összekapcsolja a kisiparban dolgozó vasasok hasonló szerveivel. A szervező-bizottság a jövőben minden hétfőn ülést fog tartani.

Az uj vezetőség a bizalmi testület kiépitését és a bizalmiak kiképzését elsőrendü feladatának tekinti.

A vezetőség élesen szembeszáll azzal az elharapódzott jelenséggel, hogy egyes kisiparosok magasabb bérek igérésével szipkázzák el a munkásokat munkahelyeikről. Ez a gyakorlatban anarchiához vezet és a Szakszervezeti Tanács határozatainak a kijátszását jelentené. Hogy ez a visszás helyzet megszünjék, szigoruan fog eljárni mindazokkal szemben — legyen az munkaadó vagy munkás —, akik visszaélnek a pillanatnyi konjuktura adta lehetőségekkel.

A jövőben csak az kap közvetitő-lapot, aki igazolja, hogy törvényes keretek között vált meg előző munkahelyétől. A munkahelyüket felmondás nélkül elhagyókkal szemben szigoru szankciókat fog alkalmazni, mert türhetetlen, hogy egyoldalu magatartással bárki alááshassa a szakszervezetek tekintélyét.

A vasas-vezetőség felhivja a munkaadókat, hogy csak a szakszervezet hivatalos ajánlólapjával ellátott munkásokat alkalmazzanak és igy nyujtsanak segitséget a fent ismertetett visszásságok megszüntetésére.

Az uj vezetőség állást foglal az iparengedélyek kiadásának korlátozása mellett is, mert ezáltal is csökkenteni reméli a munkapiacon észlelt zavart.

A szervezet titkárát utasitotta a vezetőség, hogy álláspontját a munkaadók érdekszervezetével átiratban közölje.

Az orvostanhallgatók is álljanak be a harcba a tifusz ellen!

Ezuton is felkérem az orvostudományi kar összes III., IV. és V. éves hallgatóit, hogy a kiütéses tifusz elleni küzdelemben a szovjet—román egészségügyi oszlop keretében, a megbeszélés értelmében, pontosan és lelkiismeretesen vegyenek részt, hogy karunk hallgatóinak lojalitásáról és közösségérzéséről tanubizonyságot tegyenek.

Az orvostudományi kar dékánja

A szabadságharcos kiállitás utolsó napja

KOLOZSVÁR, április 14. A kolozsvári 1848—49 Történelmi Ereklye Muzeum anyagából az Egyetemi Könyvtár termeiben rendezett szabadságharcos ereklye-kiállitás iránt páratlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg. Nemcsak a magános érdeklődők százai tekintették meg a szabadságharc értékes emlékeit, hanem a szakszervezetek és iskolák is testületileg felvonultak.

A kiállitás rendezősége e nagy érdeklődésre való tekintettel az eredetileg tervezett határidőt azért hosszabbitotta meg, hogy a tanulóifjuság a husvéti szünidő után is felkeresse a szabadságharc emlékeit. Különösen figyelemreméltó, hogy a kiállitást nagy érdeklődéssel kiséri a román lakosság is és egyre több román munkás, földész és értelmiségi irja be nevét a látogatók könyvébe.

A kiállitás rendezősége most arról értesiti a közönséget, hogy a szabadságharcos ereklyék már csak ma, április 15-én tekinthetők meg.

Ha

már megunta a sok próbálkozást, tegyen egy utolsó kisérletet: Rendszeres arckezelések otthoni folytatására is megtanitja már az első kezelésnél

„ILLA" KOZMETIKA

Szabadság-tér 30. sz. II. emelet.

FÜLÖP KÁLMÁN

töltőtollkészitő és javitómühelyemet átköltöztetem Horza-utca 12 alá, a Deák F.-utca 22 alól. Működésem folytatom tovább, uj tollakat készitek és eredeti alkatrészekkel tollakat javitok.

A FASIZMUS ELLEN és demokratikus életünk kiépitéséért a mezőgazdasági és ipari termelés fokozásával harcolunk!!

Dunának, Oltnak egy a hangja...

Jebeleanu Eugen románra fordította Ady Endre legörökbecsübb versét

A kommunista Scánteia március 29-i számában, a második oldal közepén „Un poem de Andrei Ady" főcím alatt, ott ékeskedik a leghalhatatlanabb magyar költő leghalhatatlanabb verse. A románra fordítás nehéz munkáját Eugen Jebeleanu, a magyar költők avatott tollú tolmácsolója végezte.

Megilletődve, szívünk táján áradó örömmel, kezdtünk belehatolni a testvérnép nyelvi törvényeihez igazodott, magyar tépelődés-szülte remekmübe, s elsősorban azt keressük, hogy miként domborodik ki belőle egy másik európai nyelv érzékenységei által az örök emberi. Ebből a szempontból különösen figyelmet érdemel a lényeget hordozó harmadik, ötödik és hetedik versszak... azok a kőbevésést érdemlő sorok, melyeket más, mint erdélyi származású költő le nem írhatott.

Különben a műfordító, a tartalom csorbítatlan visszaadása érdekében, az eredeti vers 8—9 szótagos magyaros jambuszát 11-es szótagszámú európai jambuszokként adta vissza. Ez — tekintve Ady szokatlan tömörítő képességét — megbocsátható műfordítói szabadság. A hellyel-közzel előforduló inverziók is a román nyelvi törvények megszabta, elfogadható engedmények.

A fordítást, mely a román—magyar kulturális közeledés újabb bizonysága — a magyar eredeti mellett —, alább teljes egészében közöljük.

A vers aktualitását csak növeli, hogy a román rádió első magyar műsorában — szintén mindkét nyelven — előadta a Magyar Népi Szövetség bukaresti szavalókórusa.

Cântec iacobin maghiar

Din degete ni se prelinge sânge.
Când îţi atingem trupul chinuit,
Ungarie sărmană, adormită,
Oare mai suntem, oare ai murit?

Să mai nădăjduim ni-e cu putinţă?
Ne dor şi ochii tot privind în zare.
Se vor trezi cândva din somnul morţii
Popoarele cu lanţuri la picioare?

Dece nu naşte năzuinţa noastră
Trupul de foc al unei singuri vreri?
Când slavi, maghiari, români, pe toţi ne-apasă
Poverile aceloraşi dureri.

De un mileniu vede omenirea
Cum ura ne sfâşie şi ne roade.
De ce nu ne 'ntâlnim măcar acuma
Pe-a sufletului sfinte baricade?

La fel vorbesc şi Dunărea şi Oltul,
Alunecă la fel cu flamuri moi.
In patria lui Arpad, vai de acela
Ce nu e ticălos, grof sau ciocoi.

Când ne vom strânge, oare laolaltă
Maghiari şi nemaghiari, dar veşnic fraţi?
Când răsuna-va 'n lume glasul nostru
Al celor mici, zdrobiţi şi împilaţi?

Cât timp va mai domni ticăloşia
Pe milioane de maghiari, — o pleavă?
Şi maghiarimea cât o să mai zacă, —
Vultur în colivia lui bolnavă?

Ungarie-a sărmanilor în zdrenţe,
Azi n'avem nici credinţă şi nici pâine.
Dar vrând şi îndrăznind toţi laolaltă,
Al nostru va fi totul mâine.

Magyar jakobinus dala

Ujjunk begyéből vér serken ki,
Mikor téged tapogatunk,
Te álmos, szegény Magyarország,
Vajjon vagy-e, és mink vagyunk?

Vajjon lehet-e jobbra várni?
Szemünk és lelkünk fáj bele,
Vajjon fölébred valahára
A szolga-népek Bábele?

Ezer zsibbadt vágyból mért nem lesz
Végül egy erős akarat?
Hiszen magyar, oláh, szláv bánat
Mindigre egy bánat marad.

Hiszen gyalázatunk, keservünk
Már ezer év óta rokon,
Mért nem találkozunk süvöltve
Az eszme-barrikádokon?

Dunának, Oltnak egy a hangja,
Morajos, halk, halotti hang.
Árpád hazájában jaj annak,
Aki nem úr és nem bitang.

Mikor fogunk már összefogni?
Mikor mondunk már egy nagyot
Mi, elnyomottak, összetörtek,
Magyarok, és nem-magyarok?

Meddig lesz még úr a betyárság
És pulya-had mi, milliók?
Magyarország népe meddig lesz
Kalitkás seregély-fiók?

Bús koldusok Magyarországa,
Ma se hitünk, se kenyerünk,
Holnap már minden a miénk lesz,
Hogyha akarunk, ha merünk.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DEBRECENI KIS KÖRKÉP

A Hajdaföld központjában lüktet a kulturális élet

A Vörös Hadsereg és az uj szabadságharcos magyar hadosztály együtt ünnepelték meg a felszabadulást — Budapestre költözött a nemzeti kormány

DEBRECEN, április 14. A „Béke földjéről", Erdélyből nézve Debrecen még nagyon emlékezetünkbe idézi a háborut és a fasizmus által okozott pusztulást. A hires alföldi kertvárost, Magyarország második fővárosát, a vidéki helységek közül a legsulyosabb pusztulás érte. A háboru, a gyakori bombázások és a visszavonuló fasiszták rombolásai teljesen megváltoztatták a város képét. Utcák hevernek romokban, polgári házak ezrei sérültek meg, üzemek, középületek zuzódtak darabokra. Az utcákon mindenütt rom és szemét, melyet csak most, a tavasszal ujjászülető élet kezd eltüntetni.

Ideiglenes fővárossá való előléptetése Debrecennek ugyan terhet is, de számos előnyt is jelentett. A drágulás s a szokatlan nagy forgalom ellen a csendes élethez szokott debreceniek jogosan panaszkodhatnak. Azonban éppen ez a mozgalmasság készteti az eddig „ázsiai tétlenségben" kényelmesen szemlélődő várost a haladásra.

Az uj népi és demokratikus Magyarország kibontakozásában, a magyar demokrácia megerősitésének harcában Debrecennek és környékének van a legnagyobb jelentősége. Itt bontottak zászlót legelőbb a demokratikus pártok és a munkásság s parasztság pártjai. Itt született meg az uj demokratikus sajtó, melynek hatalmas érdeme a demokratikus közvélemény és közszellem kialakulása s állandó harcos kiállása a demokráciáért.

Debrecen utcáin

hatalmas forgalom bonyolódik le. A járókelők legnagyobb része katona. A felszabaditó Vörös Hadsereg és az uj magyar nemzeti hadsereg katonáin kivül találkozhatunk a fasizmus ellen harcoló többi nemzetek katonáival is. Az utca életének keleties jelleget adnak a napraforgóárus gyermekek, akik a bombázások által megrongált üzletkirakatok ablakaiban ülve, hangosan kinálgatják „naprá"-jukat. A frissen pörkölt napraforgó a szovjet és a magyar katonák és a polgári lakosság között is népszerü csemege.

Az utca másik sarkán félórai tolongás után sikerül hozzájutni a friss napilaphoz. A debreceni lapok papirhiány miatt csak korlátolt példányszámban jelenhetnek meg. Ez és a politikai élet iránti nagy érdeklődés okozza azt, hogy a rikkancsok körül hatalmas tömeg áll sorban ujságokért. Debrecenben jelenleg három napilap és a Nemzeti Paraszt Párt hetilapja, a debreceni Szabad Szó jelenik meg.

Debrecen kulturális életébe a szinház és a szabadegyetemi előadásokon át nyerünk betekintést.

A Csokonai Szinház

operetteken kivül komoly értékü darabokat is játszik. Nemrégiben Gogoly „Revizor"-át adta elő zsufolt nézőtér előtt. Nagy érdeklődés volt a „Romeo és Julia" cimü opera bemutatója iránt is. A szinház legujabban Gorkij „Éjjeli menedékhely" cimü életképét tüzte müsorra.

Nagy népszerüségnek örvendenek a Magyar Demokratikus Ifjusági Szövetség rendezésében a

Szabad Egyetem

előadásai. Itt a legkiválóbb tudósok, szakemberek és irók tartanak előadást az időszerü kérdésekről.

Nemrégiben Gergely Sándor, a Moszkvából hazatért iró tartott előadást a parasztság helyzetéről a Szovjetunióban, valamint a szovjet városokról. Ennek keretében ismertette a szovjet falu közigazgatási, kulturális és gazdasági helyzetét és a kolhozgazdálkodás eredményeit.

Feltünést keltő előadást tartott Andics Erzsébet dr. moszkvai egyetemi magántanár „Munkásosztály és háboru" cimmel. Ismertette a szocializmus álláspontját a háboruval szemben és rámutatott a Vörös Hadsereg győzelmeinek a rugóira. Végül hangsulyozta, hogy az igazi demokratának fegyverrel is kell harcolnia a fasizmus ellen.

Nagy a látogatottság a magyar nemzeti hadsereg hatodik hadosztályának propagandaosztályán az

antifasiszta rajzkiállitáson.

A kiállitás karrikaturái bemutatják a hitleri Németország csődjét és küszöbön álló bukását. A rajzok egy derüs, egészséges új világ humorát fejezik ki. Megdöbbentő benyomást keltenek azok a képek, melyek a magyar reakciótól és fasizmustól a hitleri zsoldba sodort magyar nép pusztulásáról számolnak be. A kiállitást hatásos fényképfelvétel sorozatok egészitik ki a szovjet hadsereg harcairól és egy moszkvai fiuiskola belső életéről.

A teljes felszabadulást a német iga alól

a Vörös Hadsereg és a magyar nemzeti hadsereg együtt ünnepelte meg Debrecen főterén. Az ünnepélyt a magyar nemzeti hadsereg katonai felvonulása zárta be. A felvonuló magyar honvédek és női honvédek kifejezték a magyar nép kivánságát, hogy résztvegyen a fasizmus megsemmisitéséért folyó küzdelemben.

Az ország teljes felszabaditása lehetővé tette, hogy az ideiglenes magyar nemzeti kormány igazi székhelyére, Budapestre költözzék. Hétfőn délelőtt minden minisztérium számára egy-egy tehervagont toltak a minisztériumok székhelyéül szolgáló pénzügyi palota elé s a minisztériumok összes anyagát berakták. Ezeknek elszállitása még aznap megtörtént s igy az ideiglenes nemzeti kormány április 10-től már Budapesten folytatja müködését.

Ezzel Debrecen történelmi feladata, hogy az ország ideiglenes fővárosa legyen, megszünt. A legmagyarabb város a nemzet történelmének legsulyosabb korszakaiban: a német habsburgi reakció és a hitleri német imperializmus elleni harc idején egyaránt vállalta a nehéz, de a magyarság demokratikus ujjászületése szempontjából döntő szerepét.

Szabó István

Garantált valódi anyagokkal készit
cimfestő, szobafestő és bútorfényező munkát
Flegler
Kötő- és Mester-u. sarok. Alapitva 1908

Áruszállitást vasuton
minden irányban. Helyi fuvarozást, bútorszállitást, beraktározást legelőnyösebb feltételek mellett eszközöljük.
„Transport" Szállitási Vállalat
Rosenberg és Adler
Kolozsvár, Dózsa-utca 25

KI TUD RÓLUK ?

BAUMANN SÁNDORRÓL, akit októberben vittek Délerdély felé. Értesitést kér felesége, Petőfi-utca 26. Evangélikus temető.

RÁCZ BÉLA karpaszományos szakaszvezetőről, aki 1944 március 29-én vonult Budapestre a 101. tüzéroszlopparancsnokság gazdasági hivatalához. Tábori postaszáma P. 361 volt. Értesitést kér Rácz Béláné, Dés, Erzsébet-utca 9. szám.

CSIZMÁS RÓBERT zászlósról, akit szeptember 4-én vittek el a dési 26/II. távbeszélő szakasszal. Tábori postaszáma P. 359 volt. Értesitést kér Istvándi Irén, Dés, Erzsébet-utca 9.

RETKES GYULA 31, SÁNDOR JÓZSEF 40, DOBAI LÁSZLÓ 31, SZOPORI MIKLÓS 34, BOROS LŐRINC 41, NAGY ISTVÁN 41, HUNYADI ISTVÁN 43, KULCSÁR FERENC 41, MOLNÁR ANDRÁS 30, PETKES KÁLMÁN 38, NAGY LÁSZLÓ 58, NAGY GERGELY 38, MOLNÁR SÁNDOR 25, NAGY SÁNDOR 24, HUNYADI SÁNDOR 30, MOLNÁR MIKLÓS 40, MOLNÁR IMRE (Endréé) 32, SZARVADI MÁRTON 26, PETKES LÁSZLÓ (Mihályé) 37, HUNYADI MIKLÓS 27, OLÁH LÁSZLÓ 40, LAKATOS DÉNES 42, PETKES ALBERT 40, DEBRECZENI GYULA 48, MOLNÁR ANDRÁS 33, ASZTALOS SÁNDOR 43, MOLNÁR IMRE 37, MOLNÁR IMRE (Imréé) 26, MÁTHÉ LÁSZLÓ 29, MOLNÁR JÁNOS 52 és LAKATOS JÓZSEF 23 éves désházai lakosokról. Valamennyiüket november 8-án Désházáról Zilahra vitték. Értesitéseket kérnek hozzátartozóik Désházára, Szolnok-Doboka megyébe.

MOLNÁR SÁNDORRÓL, aki a 60-as határvadászoknál szolgált. Utoljára Muraszombatról adott életjelt magáról. Értesitést kér felesége, Donáth-ut 42.

JEREMIÁS GÉZÁRÓL, aki az 59-es utászoknál szolgált Désen. Értesitést kér özvegy Sztupár Béláné, Fáy-utca 25.

SZÉKELY SÁNDOR őrvezetőről, akit októberben vittek tovább a dési 103-as rendészeti és hadigondozó alakulattal. Decemberben Pápáról irt. Értesitést kér felesége, Suomi-tér 7.

SZÉKELY FERENC kolozsvári postaműszerészről, akit októberben vittek az Ókirályság felé. Értesitést kér édesanyja, Kazinczy-utca 42.

VÉGH GÁBORRÓL, akit a 76-os elosztó csoporttal vittek el Szamosujvárról. Értesitsék feleségét, Endre király-utca 21.

BALLA PÉTER honvédről, akit a Tanitók Házában volt hadikórházzal mint sebesültet vittek el. Felesége kéri azokat, akik tudják, hogy a hadikórházat Kolozsvárról hova vitték, értesitsék Kemény Zsigmond-utca 48 cimre.

FARKAS MIKLÓSRÓL, akit október 5-én vittek el a kolozsvári 25-ös pótfelderitő gh.-val és november első napjaiban még Sopron mellett volt. Értesitsék feleségét a volt Biasini-üzlet cimre.

MENDREI GYÖRGY szakaszvezetőről, aki juniusban vonult be Budapestre és a szentkirályszabadjai (Veszprém megye) repülőtér 2. részleghez volt beosztva. Értesitést kér Mendrei Ignác, Ecetgyár-utca 7.

HIKKEL ZOLTÁN tizedesről, aki a 22. árkász-századdal ment el és a máramarosi havasokból irt utoljára. HIKKEL LÁSZLÓRÓL, aki a 26-os árkászoknál szolgált és utoljára Székesfehérváron volt. Értesitést kérnek szüleik, Tordai-ut 39.

KUN ÁRPÁD őrvezetőről, aki a 25-ös felderitő pótosztagnál Sopronban, majd Sopronszéchényben volt, KUN ZOLTÁN szakaszvezetőről, aki a 105-ös légvédelmi tüzéreknél szolgált. Tábori postaszáma M. 345 volt, KUN BÉLA bányamérnökről, aki a felsődernai ásványolajüzemnél volt. Értesitést kér Kun Árpádné, Eperjes-utca 14.

KUN SÁNDOR ISTVÁNRÓL, akit október 17-én vittek el Torda felé. Értesitést kér Kun Sándor Márton, Fürdő-utca 27.

BÁZSA ISTVÁN honvédről, aki a 25-ös felderitő pótkeretnél volt Sopronban. Értesitést kér felesége, Vass-utca 42. szám.

TUNYOGI ENDRÉRŐL, akit november 19-én vittek Torda felé Biharkeresztesről. 55 éves volt. Értesitést kér Teleki József, Széchenyi-tér 29 vagy Siterl Piroska, Biharkeresztes, Szigligeti-utca 2.

KOVÁCS LÁSZLÓ honvéd repülőshiradósról, akit október elején Nyiregyházáról Tapokára vittek. Értesitést kérnek szülei, Alkony-utca 55, vagy kolozsvári Villamosművek cimre.

Szabad szó

Ébredezik már a román falu!

Trestia—Komlósujfalu kisközség Kolozs vármegye északnyugati sarkában fekszik. Igazi példája volt a feudális földbirtokpolitika áldozatainak. Még a falu temploma is idegen birtokon állott. Az uri birtok ugyanis a község lakosainak az ajtajáig terjedt ...

Két hegy közé ékelve élte hősies életét, viaskodván a meredek oldalakon fekvő néhány hold földecskén. Komlósujfalu földmüvesének a tekintete bizony szomoruan szállt alá a völgy lapályán elterülő zsiros uri birtokra.

Ám ebbe a sötét zugba is besütött már a nap. A munkás kezet szoritott a földmüvessel s ez a testvériség gyakorlati értelmet is nyer. Földhöz jut Komlósujfalu becsületes földmüves népe. Igaz, még mindig nem eleget ahhoz, hogy igazán emberibb életet éljen. Még kevés a föld, de annál nagyobb megmüvelőinek az önbizalma és munkakarása. Kevés a föld, de mégis elégedett a megmüvelője, mert tudja, hogy munkástestvérében olyan szövetségesre talált, akivel — ha egy uton haladnak — csodát teremthet az a kis föld. Hiszen saját sorsának irányitása egyet jelent a haladással, egyet jelent a mindennapi küzdelem ujabb és ujabb elérhető eredményeivel.

A földmüves előtt már dereng a jövő ragyogása: látja, hogy mit jelent a békés összefogás a népek között. Ám azt is látja, hogy hol igyekszenek elrejtőzni a fasiszta árnyalakok, a jövő termésének konkolyai, és bizony többre becsül egy földbevert karót, mint száz siri multat feszegető siránkozást.

Ime, ebben a tavaszi ragyogásban ölelkezik Trestia—Komlósujfalu földmüvelő román lakossága Tordaszentlászló, Györgyfalva avagy más magyar községek földmüveseivel a munkás—paraszt állam kebelén. S harcot hirdet azok ellen, akik uszitásokkal igyekeznek éket verni a nagy szövetség közé.

Büszkén üzenhetjük, hogy az eddig elnyomott Trestia—Komlósujfalu földmüvesei valóban egyaránt utjára léptek az eszmei és gyakorlati megvalósitásoknak az Ekés Front arcvonalán és testvéri üdvözletüket küldik innen a magyar testvéreknek a gyárakba és a földekre, mindenhová, ahol pezsdül a termelő munka és épül a béke.

Hidalmás, április 12.

HOLLANDUS SAMUEL
alszolgabiró

Hidat a hóstátiaknak!

Olvastuk a Világosságból a polgármesteri rendeletetet: „Ültessünk zöldséget, kertészkedjünk". Ezt csináljuk mi hóstáti gazdák már hoszszu évek óta. Kertészetünk, kerteink nagyrésze azonban a Szamos balpartján fekszik, a Szentgyörgyhegy alatt, az ugynevezett „kerekdülő"-ben. Ezektől a földektől, amelyek nagyrészét képezik kertészetünknek, el vagyunk szakitva. A kivonuló német csapatok, mint a többi hidakat, ezt a Szentgyörgy-hidat is felrobbantották, minek következtében ma csak nagy nehézségek árán, óriási kerülővel tudunk eljutni földjeinkhez.

Ma, amikor a többtermelés az ország elsőrendü érdeke, ez a hatalmas kerülő egy nyolcadnapot vesz igénybe nemcsak tőlünk, de segédmunkásainktól is. Ez nagyban késlelteti a tavaszi munka pontos elvégzését. Károsodásunk nemcsak abban áll, hogy segédmunkásainknak egész napot kell fizessünk, hanem abban, hogy a késedelmes munkával a növényzet fejlődésében hiányt szenved és nem hoz olyan termést, mint amilyent mi szoktunk a földből és a növényekből kicsikarni.

Kérjük az illetékes hatóságokat, hogy a volt Szentgyörgy-hid mellé minél hamarabb épitsenek egy ideiglenes fahidat, segitsék elő ezzel konyhakertészetünket, aminek minél bőségesebb hozama nemcsak a mi, hanem az egész város lakosságának érdeke!

Kun Mihály,
Erdős Károly,
Czink József,
Páll János,
Zágoni Szabó Miklós,
Zágoni Szabó János,
Tárkányi Ferenc
hóstáti gazdák.

Falusi ember észrevételei a városban

Gyakran járom a várost közös falusi ügyek intézésében. Járás-kelés közben látok egyet s mást, ami szemet szur a földmüves embernek, s amit mi falun magunk között már kiküszöböltünk, pedig az ugynevezett kultura s nevelés terén mi voltunk a legjobban elnyomva. Mindig azt hittük, hogy a városból kell kihoznunk a legtöbb jó és üdvös tanulságot. S lám, ahogyan járom a várost, bebizonyosodik, hogy az nemcsak kivitelre, hanem — behozatalra is rászorul!

Ugy látszik, tőlünk is lehet valamit tanulni, amióta az életünk nagy fordulaton esett át. Ma már mindjobban saját sorsunk irányitói lehetünk. Beleszólhatunk a község ügyeibe, mi választhatjuk vezetőinket, és ha akad népellenség, régivilág-párti vagy uszitó, ugy azt a megyei csendőrség segitségével — amely most már nem elnyomónk, hanem segitőnk — kivetjük sorainkból. A hübéres rendszer alól felszabadult földeken nagy kedvvel s akarással dolgozik a román és magyar földmüves, érezvén annak a támogatásnak az erejét is, amit a munkásosztály nyujt a falusi népnek. Szabad időben pedig igyekszünk, hogy minél egészségesebbé tegyük az életünket. Mindez nagyjában a városon is kezd kialakulni rendben s módjával, amióta nem a méltóságosok s a nagyságosok intéztetik az ügyeket.

No, de hadd térjek át egy-két észrevételemre, éppen a város és a falu közeledésének a kedvéért.

Utcát takaritó munkások csoportjával találkoztam több városrészben. Igen csodálkoztam azon a látványosságon, hogy minden 6—8 ember háta megett volt egy-egy bottal hadonászó és parancsolgató felügyelő. (Mifelénk hajcsárnak hivják az efélét.) Nem hiszem, hogy csak mi, falusiak ütközünk meg az ilyen látványon, mert a bot árnyéka a munkásnak sem válhatik a kedvére. Kérdem: nem volna-e helyesebb, ha a munkáscsoportok felett egy-egy idősebb, ügyes és tapasztalt ember *maga is dolgozva* végezné a felügyeletet? A dolgozó felügyelő nem rontaná a munkakedvet, hanem még fokozná azt. Adjunk hát kellő megbecsülést nemcsak a munkának, hanem a munkásnak is, mégpedig botoskodás és hangoskodás nélkül.

Másik észrevételem a városi nevelőmunkát érinti. Az utcákon járván-kelvén, nagy megütközéssel láttam, hogy az iskolából kijövő süldődiákok ugy füstölnek, mint a törökök. Még mindig rongyos proli-gyermekeket is láttam, amint járókelőktől kikunyorált pénzeken vásárolt cigarettából mélyen szippantgatták gyenge mellükre a füstöt. Jó volna, ha megértenék ezek a gyermek-fiatalok, hogy a demokrácia nem jelenti azt, hogy most már mindent szabad. Az ő soraikból kerülnek ki a vezetők, a szellemi dolgozók és az öntudatos munkások. Legyenek hát ezek egészséges, öntudatosan nevelt emberek, akik példát mutatnak a falu gyermekeinek is. A demokratikus iskolai nevelés hasson oda, hogy a fejlődő gyermek egészsége arányban legyen az erkölcsi és szellemi javakkal.

Laczi Márton
földmüves

Cipészek figyelmébe!
Ágó gépeink érkeztek!!
Megrendelhető a Gépkereskedelmi irodánál, Széchenyi-tér 20 szám.

Tartsák rendben a fuvarosok szállásudvarát!

Naponta száz és száz fuvarozó ember fordul meg járműveivel Kolozsvárt. Ezek számára ugynevezett beszállásolási udvarokat jelöltek ki, ahol megpihennek s igavonó állataikat is megabrakoltatják. Különösen nagy a forgalom a Széchenyi-tér 12. alatti nagy udvarban. Itt naponta 60, söt 100 szekér is összegyül. Természetesen ez a nagy forgalom az emberek tömegét mozgatja az udvaron, akiknek nagyrésze a beszállásolási hely zugaiban végzi el — illedelmesen mondván — az anyagcserét. Igy például az udvar hátsó felében valami megrongált gép maradványai rozsdásodnak s e körül valóságos „illemhelyet" rögtönöztek.

Kérdezzük, helyénvaló-e, hogy kevéssel a nagy járvány leküzdése után ujabb járvány fészkét türjük meg a város kellős közepén, tavaszi időben, a nagytakaritási munkálatok idején?

Tanácsos volna rákényszeriteni a Széchenyi-téri udvar bérlőjét, hogy közegészségügyi szempontból megfelelő helyiségeket létesitsen ott és megelőzze ujabb járványok veszélyét.

Nagy Gábor
fuvaros

GAZDASÁGI ÉLET

Az állattartó gazdák figyelmébe!

KOLOZSVÁR, április 14. Bruder Ferenc tanácsos, a város gazdasági ügyosztályának vezetője 3071/1945 szám alatt az alábbi felhivást adta ki az állatállománnyal rendelkező gazdák részére:

Felhivás

Azok az állattartó gazdák, akik állataikat a városi legelőkre be akarják jegyeztetni, április 16-tól 21-ig terjedő időben reggel 8 órától délután 2 óráig a Magyar-utca 48 szám alatt lévő városmajori irodában személyesen jelenjenek meg.

A beiratáskor a szarvasmarhákat és juhokat nem kell elővezetni, csak be kell mondani a bejegyzendő állat ismertető jeleit és ugyanakkor be kell fizetni a legeltetési dijakat is.

Minden állattartó gazda köteles beiratandó állatait 1-től 3 éves életkorig az állat farát, 3 éven felül pedig az állat szarvát saját sütőbélyegzőjével megjegyezni.

A legelőre történő kihajtás napján, amely időpontot a napilapokban közölni fogjuk, csak azokat az állatokat vesszük át, amelyekről a bögölylárvákat már kiirtották és a lépfene elleni védőoltás megtörténtét is igazolták.

SPORTÉLET

Medgyesen vendégszerepel a KMTE

KOLOZSVÁR, április 14. A medgyesi repülősök labdarugó egyesülete vezetőségének a meghivására a KMTE kitünő csapata szombaton elutazott és ma délután a Nagyküküllő-menti pályán visszavágó mérkőzésre áll ki az ASAM ellen. A repülősök csapata az ősszel 4:1-es arányu vereséget szenvedett a munkáscsapattal szemben és most, hazai pályán, jó eredményt szeretne elérni. Éppen ezért a kolozsvári közönség nagy érdeklődéssel varja a visszavágóról érkező hireket. Lapunk keddi számában ennek a találkozónak a részleteire visszatérünk.

Kolozsvár vasárnapi labdarugó müsora

Délután fél 3 órakor a városi sporttelep nagypályáján: Victoria—Dermata SC. Utána Haggibbor—Kolozsvári CFR.

*

A KMTE táncos-délutánja. A KMTE ma délután Deák Ferenc-utca 11 alatti helyiségében táncos-délutánt rendez 3 órai kezdettel. Ez alkalommal egy táncversenyt is lebonyolitanak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

96 esztendős A DEBRECENI FÜGGETLENSÉGI NYILATKOZAT

A negyvennyolcas forradalmak az esztendő végéro elnémultak. A történelmi osztályok rettegése, a nagypolgárság tevékeny félelme, a polgárság tétova riadalma közönybe vagy vérbe fullasztotta — a fegyveres ellenforradalom részvételével — Páristól Berlinig a szabadságmozgalmakat. „Európa csendes, újra csendes. Elzúgtak forradalmai...“ — írta keserűen és mégis büszkén Petőfi Sándor. Elszántan és hivalkodva vágta a világ szemébe: „Láncz csörg minden kézen, csupán a Magyar kezében cseng a kard.“

Az öntudatra ezúttal jogunk volt. Budai Nagy Antal és Dózsa György parasztforradalmai, Rákóczi felkelése és Martinovicsék felvilágosult értelmiségi szervezkedése óta először mozdult meg a magyar nép a szabadság és emberség közös európai ügyéért. Nem indokolatlan, hogy Marx és Engels lapja ebben az időben az elismerés hangján írt a magyar szabadságharcról: „Elsőízben a negyvennyolcas forradalmi mozgalomban, elsőízben ezerhétszázkilencvenhárom óta, meri szembeszegezni egy nemzet, melyet körülzárt az ellenforradalmi túlerő, a gyáva ellenforradalmi dühnek, a forradalmi szenvedélyt.“

A láz, amely elborította a nemzetet, a láng, amely hérosszá emelte Kossuth Lajost, a katonai sikerek sorozatát vívta ki a Habsburg-despotizmus és az osztrák-német hatalmi vágy felett. Negyvenkilenc gyönyörű tavaszán a honvédek bevették Hatvant, Tápióbicskét, elfoglalták Gödöllőt, elérték Vácot és semmi akadálya nem lett volna annak, hogy a honvéd seregek benyomuljanak Pestre, amelyet télen küzdelem nélkül adtak fel. Kossuth és tábornokai azonban továbbra is kímélni akarták a fővárost és ezért elhalasztották az ostromot...

Akkor is akadtak megalkuvók

Közel száz esztendő távlatából szemlélve a képet, amely a honvédek győzelmei nyomán tárul elénk a diadalmas forradalmi Magyarországról, alig érthető: miként erősödhetett meg az aggodalmaskodók hangja?

Az országgyűlésnek ugyanazon tagjai, akik január elején békeküldöttséget indították a fővárost igen veszélyeztető Windischgrätz herceghez, jelentkeztek most is kételyeikkel. Az akkor már Debrecenben ülésező parlament „béke“-pártját Batthyány és Deák hívei irányították. Nagy Pál, Kazinczy Gábor, Pálfy János, Kovács Lajos, Szunyoghy Rudolf tevékenykedtek óvatosan. Nem léptek fel nyiltan, nem akartak „pártszakadást“, csak hangulatot igyekeztek teremteni az alkudozás, a kiegyezés, a behódolás szellemének... A figyelve lázongó Táncsics Mihály szerint e vágyukat „hírlap útján is kinyilváníták“. De csak név nélkül.

Csendes harc kezdődött az országgyűlésen kívül a mindenáron békét keresők és a tudatos forradalmárok, a harc elszánt folytatói között. A függetlenségiek Demokrata kört alakítottak Ujházy László elnökletével és rövidesen több mint száz képviselőt nyertek meg maguknak. Kossuth már az első alkalommal határozottan megfelelt a békealkudozóknak: „A magyar nemzet csak öngyávasága miatt veszhet el, a behódolás a nemzet halálos ítélete lenne.“ Az újabb mozgolódással a debreceni békepárttal szemben még hatásosabb lépésre készült.

Az események közben fullasztóvá sűritették a politikai levegőt. A fiatal Ferenc József az orosz cárhoz fordult segítségért. A cár katonái Erdély földjére léptek, március negyedikén pedig az uralkodó manifesztumot bocsátott ki és nyiltan kimondta, hogy a magyar nemzetet kitörli az élő nemzetek sorából. Területét felosztja, hogy nemzetiségi alapon is szembe állítsa a szabadságért küzdő népeket. Általában az egész országot önállásától, törvényes függetlenségétől s országos lételétől megfosztva, az osztrák birodalomba beolvasztja.

A válasz nem maradhatott el. Kossuth csak egy feleletet ismert: az elszakadást, a teljes függetlenség kikiáltását. Kifelé ezzel bizonyítható a nemzet ereje és elszántsága, a belső ellenfelek pedig ezzel némíthatók el.

Révai József új szemléletű Kossuth-tanulmányában felveti a kérdést: „taktikusan volt-e megválasztva a trónfosztás kimondásának időpontja 1849 áprilisában, amikor a magyar honvédsereg még a tavaszi hadjárat nagy győzelmei előtt állt és még fontos szempont volt nem elkedvetleníteni a hadsereg monarchista érzelmű, de német-ellenes tisztikarát?“ Azt azonban bizonyosnak tartja, hogy Kossuthnak ez a lépése csapás volt a megalkuvókra.

Nemzetgyülés a nagytemplomban

Igy állt a magyar forradalom ügye Európában és az országban, amikor Kossuth április tizennegyedikén megjelent a képviselőházban. Harmincnegyedik ülése volt ez a debreceni országgyűlésnek. A református „főtanódában“ nyitották meg, mint az előzőket, de Dragoș román nemzetiségű képviselő azt javasolta: a nagytemplomba vonuljanak át, miután „a mai ülés sokkal ünnepélyesebb, sokkal nagyszerűbb, mintsem hogy azt ily kis körben tartsák meg!“ Besze képviselő csatlakozott az indítványhoz:

— A nagytemplomban többezer ember van. Amik a mai ülésen mondatni fognak, ájtatos érzelemmel sóvárogja hallani a nép, amelynek képviselői vagyunk. Ami ma itt történik, kívánatos, hogy minél több szájról szájra hangozzék szerte az országba. Itt alig vagyunk egy pár százan, a karzatok üresek, oda át pedig a nagytemplomban ezerek várakoznak!

A tisztelt Ház maga mögött akarta érezni a népet teljes testi valóságában? Fedezetnek és bizonyságnak? Mindez nem mutatható ki pontosan, de annyi kétségtelen: a nemzet sorsdöntően lényeges kérdésében ezúttal nem hagyták ki a népet. A képviselők átsétáltak a nagytemplomba, elfoglalták kijelölt helyeiket az első padokban és várták a mai igehirdetőt.

Kossuth hangja gyenge volt aznap. Megfázott, de lehet, hogy a nagy szerep izgalma is hatott. Csendet kért a hallgatóságtól, mert „e templom nagy s én kissé rekedt vagyok, mellem fáj... Nem fognak érteni különben...“

Mély csendben kezdte beszédét. A harctéri helyzetet ismertette, a honvédseregek győzelmeit, a tábornokok érdemeit méltatta. Aprólékosan, majdnem szárazon adta elő a haditényeket, majd a beszámoló végén hirtelen, finom fordulattal rátért arra, amire készült és amit dermedt figyelemmel várt a templomba gyült parlament és nép, képviselők és választóik:

— A kormány nem fog semmit elmulasztani, hogy ha új meg új ellenség fenyegetné is az országot, azzal is diadalmasan megmérkőzhessünk és én nem csak a hitnek szent hitével, hanem azésznek meggyőződésével mondom: elérkezett a perc, midőn Magyarországnak szabaddá, függetlenné kell lennie — elérkezett a perc, midőn Magyarországnak s különösen a nemzet képviselőinek kötelessége isten, a világ, Európa és a nép előtt kimondani, hogy szabadok, függetlenek lenni akarunk!

A népfelségi akarat győz

Az egykori naplószerkesztő ezen a helyen feljegyezte: „Leírhatatlan lelkesedés, éljenzés és tapsolás.“ A fehér falak dübörögve verték vissza egy nép felszabadult szorongását, századok mélyre nyomott vágyát. Nyugodtan hömpölygött tovább a kossuthi beszéd, mint a medrébe szorult áradás. Olykor helyeslés tört fel, egyszer nevetés csendült közbe: a szónok játszott hallgatóival, de amikor a harc jutalmáról, a befejezésről, a másíthatatlan álláspontról beszélt, újra „leírhatatlan hatást“ iktat zárójelbe a naplóíró.

— A harcnak — mondotta Kossuth — vége nem alkú leszen egyesek javának vagy dicsvágyának számára, hanem győzelem, a szabadság győzelme a nép és nemzet számára!

Néhány átvezető mondat után közölte a lényeget:

— Itt van az idő, midőn ki kell mondanunk, hogy az Ausztriai Ház által a köztünk és közötte fennállott kapocsnak elszakitását a nemzet a maga népfelségi akaratával szentesíti.

A Habsburg-ház bűneinek felsorolása után végre elhangzott a várt indítvány, amelynek lényege: Magyarország a vele törvényesen egyesült Erdéllyel és hozzátartozó minden országokkal, részekkel és tartományokkal egyetemben szabad, önálló és független európai státusnak nyilváníttatik. A Habsburg-lotharingiai ház a magyar nemzet elleni árulása, hitszegése és fegyvert fogása által és mert az ország önálló státus életének eltörlését fegyveres erőszakkal megkisérteni s e végett idegen hatalom fegyveres erejét is a nemzet légyilkolására használni nem iszonyodott, saját kezeivel szaggatván szét úgy a pragmatica sanctiót, mint általában azon kapcsolatot, mely kétoldalú kötések alapján közötte és Magyarország és tartományai között fennállott: ezen hitszegő Habsburg-lotharingiai ház Magyarország, a vele egyesült Erdély és hozzátartozó minden országok, részek és tartományok feletti uralkodásból ezennel a nemzet nevében örökre kizáratik, kirekesztetik és az ország területéről s minden polgári jogok élvezetéből számkivettetik. Aminthogy ezennel trónvesztettnek, kirekesztettnek és száműzöttnek a nemzet nevében nyilváníttatik.

Kossuth kezeit ég felé emelve kiáltotta:

— Ugy légyen. Ámen!

A templomban ismerősen visszhangzott az Ámen. Képviselők és hallgatóság dörögve ismételték Kossuth utolsó szavait. Ezután már csak formaságok következtek: háromtagú „bizotmányt“ küldtek ki a nyilatkozat végleges megszövegezésére, majd Kossuth Lajost kormányzóvá választották.

Ferenc József nem volt többé uralkodója az országnak. A békealkudozók pártja nem tudott kivel egyezkedni. Nem lehetett visszalépni, kivárni az eseményeket. Mindent vállalni kellett. Táncsics is megemlékezett a behódolók vereségéről: „Néhány kitűnő képviselőt a sokaság közt nem láthatván, a szentegyházból kiléptem, hol egy zúgban voltak összecsoportosulva: Nyáry Pál, Kovács Lajos, Kazinczy Gábor, Pálfy János, Szunyoghy Rudolf és igen meg voltak ütközve, hogy éppen én vetém rájuk argus-szemeimet.“

Még négy hónapig tartott a negyvennyolcas forradalmak „hősies utójátéka“. A magyar szabadság és függetlenség ügye elbukott a tétlenül figyelő vagy ellenségesen fellépő Európa gyűrűjében. Mégsem történt hiába az áldozat: nyolc hónappal hordoztuk tovább a forradalom lobogóját, mint a többiek. „Lámpafény“ voltunk a népek éjszakájában, a szabadság utolsó, „egyetlen hívei“ és sokáig úgy beszélt rólunk a világ, mint a függetlenség nemzetéről.

A dunavölgyi népek közös szabadsága

Az új németellenes szabadságharc idején függetlenségünk kimondásának helyén: Debrecenben alakult meg a demokratikus Magyarország első kormánya. Az ország fővárosát ezúttal is német hordák tartották megszállva, mint akkor. Debrecen egy időre ismét politikai központ, a függetlenség erődje, a nép reménye lett.

Kossuth a szabadságharc leverése után levonta a tanulságokat és végleg szakított a magyar hegemónia nagyzoló és veszélyes gondolatával. Duna-konföderációs tervében őszintén kezet nyújtott a nemzetiségeknek, szlávoknak, románoknak egyaránt. Hangsúlyozta, hogy a szabad Magyarország és a felszabadítandó szomszéd román és szláv népek között szövetséget kell kötni, mert ez mind a mi függetlenségünk, mind az ő függetlenségük biztosítéka. A szomszéd népek nekünk sem külön-külön, sem együttvéve nem lehetnek veszélyesek, ha szabadok. Az ezernyolcszázötvennyolcas szövetségi tárgyalásokon Kossuth kötelezettséget vállalt a román és délszláv igények legteljesebb kielégítésére és a Cuza fejedelemmel kötendő egyezményben az erdélyi kérdést is a román—magyar megegyezéstől tette függővé.

Az újabb korfordulóban elmaradtunk a szabadságharcos népek mögött. Csak úgy pótolhatjuk mulasztásunkat, ha felismerjük új hivatásunkat: a termékeny békét szomszédainkkal, az őszinte együttműködést, a teljes megértést a velünk élő népekkel.

Negyvennyolcban nem értettük meg egymást a többiekkel, vagy késön kerestük a szövetséget. Az európai reakció összefogásán túl nem utolsó sorban ezért vesztettük el ügyünket az Ausztriai Házzal, a despotizmussal szemben. A mi korunkban Berlin, a hitlerista Németország, vette át Bécs szerepét. Közel egy századdal ezelőtt a magyarság vezette a harcot az ellenforradalom és a germánság ellen s akkor szomszédaink és a velünk élő népek álltak félre, vagy törtek ellenünk, mint vak eszközök. 1944-ben Magyarország sülllyedt a legmélyebbre: a legtovább tartott ki az elnyomók mellett. A két döntő korszak tanulságai azt bizonyitják, hogy a Duna-völgyében mindig közös volt az ellenség: a reakció s a népek tisztánlátását csak a sovinizmus és ellenforradalmi szemlélet tehette zavarossá.

A Duna-táj egymás ellen uszított népei külön-külön, sorra elvesztették függetlenségüket, német megszállás alá kerülvén, de közösen szabadultak fel a Vörös Hadsereg diadalmas előnyomulása során, s közös ma építő szándékuk, haladó demokrata berendezkedésük is. Bécs hatalma örökre megtört ezen a tájon, s népeink 1848 és 1944 tanulságait megszívlelve, bizonyára megértik, hogy függetlenség nincs összetartás nélkül. A dunavölgyi országok függetlenségének éppen a szabadságharcos szövetkezés a legnagyobb biztositéka, Kossuth Lajosnak, a kormányzónak, s Kossuth Lajosnak, a bujdosónak elválaszthatatlanul egy öröksége szerint.

KORODA MIKLÓS

Köszönet a vasutasgyermekek ellátásáért

KOLOZSVÁR, április 14. A vasutas szakszervezet napközi gyermekotthonának női bizottsága a napokban tartotta közgyülését, amelyen résztvettek a Népvédelmi Egyesület, a Szakszervezeti Tanács női bizottságának és a CFR üzemi bizottságának a kiküldöttei is.

A mindvégig lelkes hangulatban lefolyt közgyülésen Timofi Gheorghe, a CFR-szakszervezet főtitkára mondott meginditó üdvözlő beszédet. Vázolta azt a nehéz sorsot, amely az elhurcolt vasutasok családjára szakadt és rámutatott arra, hogy az itt maradt és az ujjáépitésben oroszlánrészt vállalt vasuti munkások helyzetének a megkönnyitése érdekében is szükség volt a gyermekotthon megteremtésére és fenntartására.

Utána Domokos Gyuláné és Szegfü Istvánné ismertették az otthon anyagi helyzetét. Naponta átlag 180-200 gyermeknek ebédet és tizóraira 30-40 vajaskenyeret adnak. A szegényebb sorsu sokgyermekes családoknak ingyen cukrot, vajat és máléllisztet osztottak szét.

Hangoztatták beszámolóikban, hogy ez az otthon a szeretetből született. Az otthon felszáritotta az anyák könnyeit és minden jóval ellátta az éhező, fázó kisgyermekeket. Részesei tehát az elért eredménynek mindazok, akik adományaikkal, vagy erkölcsi támogatásukkal hozzájárultak az otthon létesitéséhez és fenntartásához.

A vasutas szakszervezet női bizottsága elsősorban a Szaktanács női bizottságának mond köszönetet, amely a szervezkedésben a legmesszebbmenően támogatja a gyermekotthont vezető vasutas asszonyok példás munkáját. Az adományozók közül első helyen a várost és a Népvédelmi Egyesületet említette meg a bizottság beszámolója, majd külön köszönet hangján emlékeztek meg a CFR-munkásifjúságról, amely legfőbb céljául tüzte ki a gyermekotthon támogatását. Az ifjumunkások minden táncmulatságuk bevételéből 50 százalékot juttatnak, most pedig egy dohányárudát nyitnak azzal a nemes szándékkal, hogy annak 50 százalékos tiszta jövedelmét szintén az otthonnak adományozzák.

Külön köszönetet szavazott a női bizottság a husárugyár munkásainak, akik egynapi husadagjukról mondanak le minden héten, továbbá Nagy Balogh Klárának, aki szerény fizetéséből havonta 50 pengőt juttat, a hóstáti gazdáknak a zöldségszállitásokért, Nanu Victor felügyelőnek, aki 200 pengőt adományozott és Ceausu Leontinnak, aki két elhurcolt magyar vasutas családjának és egy öreg házaspárnak megédesitette husvéti ünnepét.

A beszámoló után a vasutas női bizottság lemondott, de egyhangulag ujraválasztották. Befejezésül Guzman Erzsébet tömör beszédben emelte ki a női munka fontosságát és méltatták a vasutas asszonyok önfeláldozó fáradozását.

Végül a közgyülés elhatározta, hogy minden hónap első keddjén összegyülnek a szakszervezet nagytermében az összetartás és együttműködés szorosabbá tétele érdekében.

A közgyülés tagjai szeretettől sugárzó arccal távoztak. Látszott, hogy mindenki dolgozni, adni akar. Ezen az összejövetelen ismét kifejezésre jutott, hogy a munkásság, amelynek öntudatos vezetői, áldozatrakész asszonyai és a közért dolgozni akaró lelkes ifjai vannak, szilárd alapja lesz a boldogabb jövendőnek, a népek és emberek közötti egyenlőségnek, amelynek csillaga Keleten már felragyogott.

DOMOKOS GYULÁNÉ

Megsárgult kézirat beszél a kolozsvári pincérek régi harcairól

MA a Vörös Hadseregnek gyűjt, az uj Munkásotthonokért dolgozik, faliujságot szerkeszt, sőt verset ir a vendéglátóipari munkás

KOLOZSVÁR, április 14. Az Óvárban, a Klastrom-utca 1. szám alatti öreg ház emeletén, székel a Vendéglátóipari Munkások Szakszervezete. Még nincs 10 óra s így a szakszervezet tagjai közül többen fenn vannak a helyiségben. Egy csoport sakkozik, mások ujságot vagy könyvet olvasnak. Egy másik szobában a politizálók vitatkoznak. A harmadikban a vezetőség dolgozik: Lázár Lajos elnök, Földes István titkár és társaik. Földes István titkár készséggel szegődik mellénk s szerényen tájékoztat a szakszervezet müködéséről.

Előbb a vendéglátóipari munkások szakszervezeti életének kezdeteit ismerteti.

— A vendéglátóipari munkások szervezete — meséli Földes István — nem mai keletü. A pincérek az önsegélyezést s a bérharcot több mint fél évszázada ismerik. A szervezkedést ezelőtt nyolcvan évvel, 1865 junius hónapban kezdték el, amint azt Walter Károly leirja.

Az egyik asztalfiókból megsárgult kézirásos papirt vesz elő s elénk teriti. A kézirat a „Kolozsvári Pinczér Egylet" keletkezésének leirását tartalmazza. Végigolvassuk s mosollyal állapitjuk meg, hogy a szervezkedés a multban mennyivel több nehézséggel járt, mint a jelenben. De Walter Károly és társai is konok munkások voltak és nem adták fel a harcot. 1868 junius 16-án benyujtották jóváhagyás végett az alapszabályokat s nemsokára jóvá is hagyta azt az erdélyi Főkormányszék. Az alapszabályból olvassuk, hogy „az egylet célja minden tagját az országos Karolina Kórházban ingyen gyógyittatni és halála után eltemettetni". E célra egyenként 35 forintot adtak össze. Ezenkivül természetesen gondoltak a tagok segélyezésére és aggmenház épitésére is.

A szegedi árvizkor az egylet már olyan erős volt, hogy az árvizkárosultaknak 34 forint és 20 krajcárt küldtek. De a vendéglátóipari munkások nemcsak a szegedi árvizkor, hanem ma is elsők, ha adakozásról van szó.

— A mult évi november 7-i keresetüket — 1516 pengőt — a vendéglátóipari munkások a Vörös Hadseregnek ajánlották fel. Az adakozást a katonai hatóság meg is köszönte Malinovszki marsall tábori ujságjában. Ez év február hónapban pedig 5122 pengőt, egy bál jövedelmét, ajánlottuk fel a Vörös Hadseregnek. Mindezt azért tettük, mert nekünk nem áll módunkban többtermeléssel siettetni és elősegiteni a háboru győzelmes befejezését. De ennyiből még nem is merült ki a szakszervezet adakozása, mert ez év március hónapban ugyancsak mi voltunk az elsők, akik egy szerény összeggel — 4000 pengővel —, melyet a helyi Szakszervezeti Tanácshoz juttattunk el, megvetettük egy épitendő impozáns munkásotthon alapjait. Jól tudjuk azonban, hogy a mienknél nagyobb munkásszakszervezetek ennél az összegnél sokkal többet fognak adni. De igy is kell, hiszen különben sohasem épithetnők fel otthonunkat.

— Hány tagja van a szakszervezetnek? — kérdezzük.

— A népzenészekkel együtt több mint 600 — feleli Lázár Lajos, a szakszervezet elnöke.

— S a szakszervezet tagjai ismerik és pártolják-e a MÁGISz-t?

— De mennyire. Jelenleg 210 MÁGISz-tagunk van, de napról napra mind több és több szaktárs lép be. Szaktársaink hamarosan felismerték a MÁGISz jelentőségét és azt is, hogy milyen előnnyel jár a tagság.

Tovább sétálgatunk a szobákban. A könyvtárszekrény előtt megállunk és elégedetten nézzük a szép, 5—600 kötetből álló könyvtárt. Itt Földes István titkár ujra átveszi a szót.

— Sajnos, az elmult fasiszta uralom alatt könyvtárunk legértékesebb darabjait elvitték a fasiszták. Szeretnők pótolni, de egyelőre kevés lehetőség mutatkozik erre.

A könyvtárral szemben két különböző faliujságot látunk. Az egyiket a Józsa Béla Athenaeum szerkeszti, de a másik ismeretlen előttünk.

— Ki szerkeszti ezt a második faliujságot? — kérdezzük.

— Ezt a szakszervezetünk szerkeszti. Erre szükségünk van, mert a Józsa Béla-Athenaeum faliujsága valamennyi szakszervezeté, tehát közös kérdésekef tárgyal, de ez a mienk inkább szakkérdéseket.

Ez valóban így is van. A szakszervezet saját faliujságjának fő cime ez: „Mit mond?" — s utána jönnek a különböző alcimek: — a hatóság? a politika? a titkár? a pincér? a szakacs? a pikkoló? a munkásnő? a hotelier? a sport- és kulturszakosztály vezetője? Van vegyes hirrovat is. Az egyes alcimek alá felragasztják időnkint a cikkeket. Örömmel állapitjuk meg, hogy elmés elgondolás és hasznos is. A kulturszakosztály rovata alá egy vers is van ragasztva. Igy kezdődik: „Nem tudom, de érzem, új világban járok, Összedültek trónok, elbuktak királyok." Szerzője Rózsa József.

— Ki az a Rózsa József?

— Házi költőnk — felelik.

Hát igen. Itt minden van, jegyezzük meg. Aztán még egy pillantást vetünk egy képre, mely a kolozsvári öreg pincérek aggmenházáról készült. És lassan indulunk lefelé az ódon, barokkos ház lépcsőin. A pincérek is készülődnek. Már délfelé jár az idő és menni kell az „üzletbe".

Falka István

HIREK BUKARESTBŐL

A bukaresti magyarok a román parasztokért

A „Scânteia", a Kommunisták Romániai Pártjának hivatalos lapja vezércikkben számol be a Magyar Népi Szövetség bukaresti tagozatának adományáról az Argeş-megyei földmüvesek számára.

A „Scânteia" többek között ezeket irja: „A Magyar Népi Szövetség, a romániai magyarok szervezete az első pillanattól kezdve a többi demokratikus párt mellett állott. Ma, amikor országunkban a háboru pusztitásai után a legnagyobb frontmögötti feladatot, a földek bevetését végezzük, a magyar demokraták vállvetve dolgoznak velünk."

Ezekután a lap megirja, hogy a MNSz bukaresti tagozata négy teherautónyi mezőgazdasági eszközt vásárolt össze s kiküldötteik az ODA megbizottak kiséretében kiosztották az Argeş-megyei Răteşti, Ciupa, Teiul din Vale, Rocu és Turduieşti községek földmüvesei között.

A „Scânteia" cikke igy fejeződik be: „A Magyar Népi Szövetségbe szervezkedett romániai magyar demokrat k együtt harcolnak a demokrata pártokkal, melyeknek élén a Kommunista Párt halad a parasztság felemelése érdekében.

Szétosztották Antonescu birtokait

A Vlasca-megyei Mihai Bravu község földmüvesei a földreform törvény alapján elkobozták és szétosztották a háborus bünös Antonescu lon birtokait. Ugyanebben a községben kisajátitották még Märgineanu és Panaitescu reakciós tábornokok földjeit is. A földbirtokok parcellái 102. az arcvonalon küzdő és fegyveres szolgálatra behivott katona családjának a kezére jutottak.

A romániai szovjetbarátok küldöttsége Moszkvában

A szovjet—román kapcsolatok egyre szilárdabb alapokra helyeződnek. Néhány nap mulva az ARLUS-nak, a Szovjetunió romániai barátai egyesületének küldöttsége elindul Moszkvába, hogy viszonozza Kemenov professzornak, a VOKS — a népek közötti szellemi kapcsolatok szorosabbá tételére alakult nemzetközi egyesület — elnökének romániai látogatását.

Az ARLUS küldöttségének moszkvai látogatása uj határkövet jelent a Szovjetunió és Románia népei között a kulturális kapcsolatok minél szélesebb alapokon történő kiépitésében s a látogatás gyakorlati eredményei a közeljövőben örvendetes formában fognak megnyilvánulni.

Uj polgármesteri kinevezések

A belügyminisztériumban a következő vidéki városokba kijelölt polgármesterek kinevezését irták alá:

Gyulafehérvár: V. Valicu mérnök (Hazafiak Szövetsége). Arad: Pálinkás János dr. ügyvéd (Kommunista Párt). Brassó: Cucu Alexandru (Szociáldemokrata Párt). Oravica: Csuka Demeter (Hazafiak Szövetsége). Fogaras: Mesaroş Traian (Szociáldemokrata Párt). Déva: Costian Alexandru (Kommunista Párt). Lugos: H. Lascu ügyvéd (Szociáldemokrata Párt). Szeben: Hada Vasile (Kommunista Párt). Segesvár: Boian Mihail. Temesvár: P. Novac (Szociáldemokrata Párt).

A balázsfalvi és tordai polgármesterek kinevezése rövidesen szintén megtörténik.

FELHIVÁSOK

A Dermata Művek gépszijosztálya április 15-én, vasárnap délután 2—8 óráig táncmulatságot rendez a Dermata Sportegyesület Szabadságtér 22 alatti helyiségében. Vendégeket szivesen lát a rendezőség. 6274

Kedden gyülésezik az Ipartestület női csoportja. A kolozsvári Ipartestület vezetősége felhivja a női csoportot, hogy április 17-én, kedden délután 4 órakor az Ipartestületben fontos gyülésen jelenjék meg. A május elsejei és a 6-i ünnepségek megszervezése, a földmunkálatok megsegitése és a piaci árak ellenőrzése szerepel a gyülés tárgysorozatán. Mindazok, akik a női csoport munkálataiban nem vesznek részt, semmiféle segélyezésben nem részesülhetnek. Amennyiben a megválasztott vezetőség tagjai igazolatlanul maradnak távol a gyülésről, uj közgyülést hivnak egybe és uj, tevékenyebb vezetőséget választanak. A női csoport jótékonycélu szervező munkáját is szem előtt tartva, kérjük az Ipartestület női tagjainak és a férfitagok hozzátartozóinak minél nagyobb számban való megjelenését. A vezetőség.

A kolozsvári Demokrata Zsidó Népközösség felhivása! *Minthogy a legutóbbi választások óta tagjaink száma háromszorosára emelkedett, szükségesnek tartjuk rendkivüli közgyülés keretében uj vezetőség megválasztását. Választójogukat csakis azon tagjaink gyakorolhatják, akik tagdijukat folyó évi március hóra is kiegyenlitették. Fenti célból a vezetőség április 6-tól kezdve a rendes délelőtti munkaidőn kivül (8—2) rendkivüli szolgálatot is tart minden délután 3—6-ig, amikor is a tagdijak befizetésekor a választási lista is átvehető. A közgyülést április 15-én délután 2 órakor tartjuk meg a vármegyeháza disztermében. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az uj alapszabályok megszavazása. 3. A vezetőség megválasztása. Népközösségünk minden tagjának kötelessége a közgyülésen pontos időben megjelenni. A közgyülés előkészitő bizottsága.*

A „Kolping" Legényegylet értesiti tagjait és vendégeit, hogy vasárnap délután 3 órai kezdettel ujból megkezdi szokásos táncos teadélutánjait. Vendégeket szivesen lát a vezetőség. 6220

Az Erdélyrészi Kölcsönösségen Alapuló Segélyegylet közgyülését április 22-én délelőtt 11 órakor Postakert-utca 12 szám alatti székházában tartja. Távolmaradó tag csak meghatalmazással helyettesitheti magát. Ha a tagok a kivánt létszámban nem jelennének meg, az alapszabályok értelmében április 22-én délután 3 órakor, a tagok számára való tekintet nélkül, a gyülést megtartják.

A
Magyar Nemzeti hadsereg
tagja részére fiszli uniformist középtermetre megvételre keresek
Cim a kiadóban.

TUNUL és ANKER biztositók
értesitik ügyfeleiket, hogy az esedékes dijak beszedése végett
jövőben nem keresik fel lakásukon.
Saját érdekükben személyesen jelenjenek meg a **Malinovszki-tér 1 szám, félemelet 4 alatt** dijaik befizetése végett.

1945 április 21-én fél 8-tól
a **Diákház nagytermében**
„KÖZGAZDÁSZ"-bál
Önt is szeretettel várja a
Rendezőség.

Szőnyeget, ékszert
és bármilyen értéktárgyat magas áron veszek. Ajánlatok „Alkalmi" jeligére.

Ezüstöt veszünk bármilyen mennyiségben
napi áron
Ezüstárunk
Harris-utca 7. sz.

Üvegeket 2 dcl, 7 dcl, 1 l
minden mennyiségben veszünk
FENYVES, Király-u. 18

Szentimrei Jenő hazajött

Beszélgetés emberi sorsról, élményekről és irodalomról

Október 10 és április 10: e két dátum közé esnek a nagy erdélyi irónemzedék egyik legharcosabb egyéniségének, Szentimrei Jenőnek hányattatásai. Egy csuf őszi napon vitték el szülötte földjéről, Erdélyből, mint katonát, s amikor Pest határába érkeztek, Szálasi már javában lövette a budai várat. A kórházvonat, mellyel utaztak, sokáig nem mehetett be a pályaudvarra — rohamos tempóban kezdett hullaszállító vonattá átalakulni. Amikor végre megérkeztek a Keleti pályaudvarra

egy sürü, sötét éjszakán

a Tattersal körül irtózatos fáklyásmenettel találkoztak: éppen akkor kisérték a vesztőhelyre Szálasi hóhérai azoknak a zsidóknak ezreit, akiket ebben a kerületben elcsiphettek. Belülről, a Tattersal deszkaépítményei közül már hallatszott a szakadatlan gépfegyverkattogás...

Jó figyelmeztetés volt ez a baloldali mozgalmakkal régtől fogva elkötelezett irónak: első dolga volt tehát szabadságot kiverekedni s kapott szabadságát különféle ürügyekkel minduntalan meg-meghosszabbitani. Aztán nemsokára megtörtént a ruhacsere is: a biztos elhurcolásnak kitett katonából egyik napról a másikra különféle okmányokkal ellátott civil egyén lett.

Apránként sikerült felvennie a kapcsolatot a földalatti mozgalmakkal. Először Bajcsy-Zsilinszky Endrével lépett érintkezésbe, aki akkor átmenetileg szabadlábon volt, mindaddig, amig egy nyilas agent-provocateur, magát partizán főhadnagynak kiadva, be nem ugratta. Ezzel aztán megpecsételődött Bajcsy-Zsilinszky sorsa: utja egyenesen a Margit-körути fegyházba, s onnan Sopronkőhidára vezetett, a halálba.

Kapcsolatot tartott fenn többek közt Kovács Imrével, aki egy Kicsi Sándor nevü székellyel

a földalatti sajtó

szerkesztésében és terjesztésében vett részt. Volt egy idő, amikor a posta mást sem terjesztett, mint a Szabad Népet és valami Ifjuság cimü lapot.

Tamási Áronról tudott, de kapcsolatot nem teremthetett vele. Számontartotta ezenkivül Erdély másik nagy fiát, Nagy Imre festőművészt is, aki mint székely határvadász sodródott ki Magyarországra. (Éppen ma bukkant fel Kolozsvárt.)

Legérdekesebb találkozásainak egyike a Tüdős Klárával való: egy budai villában lakott, a magyar Gestapo szomszédságában. Villája tele volt erdélyi menekültekkel. Ő maga férjével a szuterénben vonta meg magát.

A „kegyelmes ur"

az idők parancsát meghallva, hirtelenjében afféle házmesteri munkakörre képezte át magát: sepregetett, vizet hordott, takaritott s derekasan kivette részét a lakók élelmezéséből. De találkozott Lázár Andor volt Bethlen-párti miniszterrel is; ez a kegyelmes ur önfeláldozóan hordozta le a hullákat egy bombázott nagy belvárosi bérház magas emeleteiről...

Schöpflin Aladár,

a magyar irodalom nesztora, csodálatos fatalizmussal viselte el az ostrom borzalmait: mindössze négyszer volt lent az óvóhelyen az egész ostrom idején, akkor is csak azért, hogy a család felnőtt hölgytagjainak kedvébe járjon. A felszabadulás után valóságos uj élet költözött az agg iróba: tele volt optimizmussal — csak azt nem tudja megbocsátani a világnak, hogy sokáig nem járhatott el a Central kávéházba, ahol azelőtt negyven esztendeig minden áldott nap megfordult.

A zsidónak bélyegzett Franklin Társulatot — azt a kiadóintézetet, melynek évtizedeken át vezető tisztviselője és szellemi irányadója volt — a nyilasok galád módon felrobbantották, a felhalmozott kiadványokat elpusztitották.

Különösen közelről érintette Szentimrei Jenőt a nevezetes erdélyi irónő,

Gulácsy Irén tragédiája

A ház, amelyben lakott, egy német lőszerraktár felrobbanásakor a levegőbe repült. Az irónőt azóta senki se látta. Külön veszteség a veszteségben, hogy 8 év óta irt, sok politikai vonatkozással értékes naplója, melyben többek közt feljegyezte a Teleki Pállal és Horthyval való beszélgetéseit és sok mindent, ami a kabinetirodából kiszivárgott — szintén megsemmisült. Gulácsy Irénnél legfennebb atyai jóbarátjának, Balassa József agg nyelvésznek elvesztését fájlalja jobban: a 82 éves tudós sokáig Szentimrei édesapjának személyi okmányaival bujkált a nyilasok elől. A szép erdélyi születési bizonyitvánnyal nagyon meg volt elégedve, csak azt nem tudta, hogy „szülőfaluja", Küsmőd, voltaképpen hol van... Hasonló fájdalmat okozott kedves kolozsvári barátjának, Roth Marcellnek, a Zsidókórház sebész-főorvosánaak és Diamant Izsóéknak szomoru sorsa is.

Azokban az időkben általában mindenki hamis okmányokkal bujkált. Soha sem fogja elfelejteni például azt a beszélgetést, mely

a Táj- és Népkutató Intézetben

a Thury Lajos okmányaival bujkáló Török Sándor és Thury Zsuzsa közt zajlott le. Az erdélyi származásu Török Sándor ezzel fordult Thury Zsuzsához: — Mi van a bejelentőlapommal? Thury Zsuzsa megnyugtatta: — Most vasalják!

Rendkivül érdekes találkozása volt a román követség tagjaival. A román diplomáciai kar, a román kolónia tagjaival együtt a Pannoniában volt elszállásolva. Remek kosztjuk volt, mindenki irigyelte őket. Szentimrei Jenő — mint román állampolgár — itt szeretett volna védelmet szerezni az elhurcolással fenyegető nyilasok ellen. A főkonzul személyében legnagyobb örömére régi kolozsvári barátjára, az erdélyi magyar irodalom román szakértőjére, Chinezu professzorra ismert. Örömükben összecsókolóztak s Chinezu készséggel igérte meg teljes támogatását. A román követség kebelében azonban nemsokára áldatlan viszály tört ki: az antonescanusok összecsaptak az uj rezsim hiveivel. A felszabadulás első napjaiban azután a szovjet csapatok hátrább vitték az egész román követséget s többet nem találkozhatott velük.

Szentimrei Jenőt a Mátyásföldön, nővére házában érte a felszabadulás. Ezt a városrészt román csapatok szállták meg. A civil lakossággal igen emberségesen viselkedtek velük pedig — akik románul szóltak hozzájuk — különösen szivélyesen. Egy turnuszeverini őrnaggyal meleg barátságba keveredett, másról nem is beszéltek, mint

a magyar—román sorsközösségről

s a végleges megbékélés szükségéről. Egy fogarasmegyei csobán legény pedig sokszor kereste fel őket élelmiszerekkel... Hasonló baráti kapcsolatokat épitettek ki egy beszállásolt 30 főnyi szovjet müszaki csoporttal, akik Budapest elpusztitott üzemeinek helyreállitásával foglalkoztak. A magyar irodalomból ezek a nagyon értelmes fiuk jól ismerték Illés Béla szovjet őrnagy regényeit, melyek — mellesleg megjegyezve — milliós példányszámban jelengetnek meg a Szovjetunióban. A felszabadulás után, alighogy kibujt a pincéből, hatalmas plakátra esett a tekintete: hirdették Illés Béla előadását. Tizenhárom kilométert gyalogolt, hogy meghallgathassa. Ez a kiváló ember különben mint az önkéntes szovjet irókülönitmény magyar tagja vett részt Moszkvától Budapestig a felszabaditó harcokban. A felszabadulás után Kárpáti Aurél, Zilahy Lajos, Illyés Gyula és Darvas József bevonásával ő kezdeményezte a magyar irói szövetség megalakitását.

Szentimrei Jenő beszédén még érzik a sok hányattatás, az utazás izgalmainak rapszódikussága. Nem fárasztjuk tovább, csak még annyit szeretnénk megtudni, hogy mi módon kivánja szolgálni az erdélyi magyar kulturát.

— Ugy látom — feleli megfontoltan és gondterhesen, — hogy végeredményben ott kell a dolgokat elkezdenünk, ahol 1920 körül elkezdtük. Napilapok vannak ugyan szépszámmal — de nincsen semmiféle irodalmi fórum, ahol helyt lehetne adni az új szellemből táplálkozó, haladó erdélyi irodalomnak. Eltökélt szándékom, hogy mihelyt lehet, elinditok egy havi folyóiratot, mely — az idők természetének megfelelően — az irodalom mellett arányosan tükrözné az [illegible] társadalomtudományi és [illegible]nyos mozgalmakat is. A megvalósitás azonban nem egyedül rajtam mulik. Kérdés, hogy elgondolásom menynyiben fedi haladó szellemü irótársaim — idősebbek és fiatalabbak — elképzelését egy új, pezsgő irodalmi élet kialakitására. *Jékely Zoltán*

Kalákába a többtermelésért!

A Magyar Népi Szövetség kolozsvári és kolozsmegyei intézőbizottsága falragaszt adott ki a következő szöveggel:

Földmüves testvérek!

Álljatok össze kalákába a mezőgazdasági munkálatok sikeres elvégzéséért!

Egyetlen barázda földet se hagyjatok vetetlenül!

Egyetlen szerszám, egyetlen állati munkaerő se maradjon kihasználatlanul!

Közös munka, ez az egyedüli alapja a biztos jövőnek!

Kalákába — a többtermelés győzelméért!

A román—magyar jogegyenlőségért és testvériségért!

Groza Péter kormányprogramjának megvalósitásáért!

Üdvözlettel:

A MAGYAR NÉPI SZOVETSÉG

UJ SZELLEM

JÓZSEF ATTILA A MAGYAR FALVAKBAN

A Magyar Népi Szövetség gondoskodásából rövidesen elkezdi honfoglalását a néplélekben József Attila költészete. A József Attila-nét tragikus sorsu költőnk életének egyik állomása — éppen arra vállalkozik, hogy a szocialista próféta-költő emlékezetét és hitvallását méltóképpen terjessze és rögzitse.

A litografált József Attila-füzet, melyet az EMKE adott ki, s a József Attila-hét előadásainak müsorát tartalmazza, szerencsés válogatásban közöl részleteket a költő megrázó önéletrajzából, verseiből szemelvényeket ad s végül nővérének feljegyzésein, valamint Nagy István tanulmányának részletein át mutatja meg a költő jellegzetes mártir-vonásait.

Izelitőnek valóban elégséges ahhoz, hogy olvasói — e müsor átélői — örökre szivükbe zárják a sebzettlelkü szegénylegényt, akit „csodagyereknek tartottak, pedig csak árva volt".

*

KAREL CSAPEK DRÁMAJA TEMESVÁRON

Karel Csapek cseh drámairó legnagyobb népszerüségre számottartó, nacionalista-ellenes drámáját, a „Fehér kórt", husvét hétfőjén mutatta be a temesvári magyar népszinészek együttese. Az előadásnak kétszeres jelentősége van: müvészeti jelentősége abban rejlik, hogy hosszu évek óta ez volt a Bánságban az első magyarnyelvü szinielőadás, — müvészetpolitikai fontossága viszont abban, hogy a népszinészek megmutatták, miként lehet a magyar nép kimerithetetlen tartalékaiból szinészi tehetségeket kitermelni.

A közönség a demokrata magyarság soraiból került ki, melynek lelkes és értő részvétele élénken bizonyitotta, hogy ez a társadalmi réteg többre becsüli a komoly szinpadot, mint például a futószalagon készült, szériás előadásokra felépitett zenés limonádékat.

Nagy erejét jelzi ez az előadás a magyar szónak, a demokratikus gondolatnak és a demokratikus szabadságoknak.

A hivatásos szinészek mellett értékes teljesitménnyel vették ki részüket az előadás sikeréből azok, akiknek a szinjátszás nem hivatásuk, hanem egyenesen a munkaasztal mellől jöttek a szinpadra. A fegyelmezett rendezés Ladányi Imre érdeme, aki a darab főszerepét, a marsallt játszotta.

*

A FÜGGÖNY MÖGÜL

A bukaresti Munkás Szinházban zsufolt házak előtt játsszák Gogoly, a világhirü orosz iró „Házasság" cimü drámáját.

*

Budapest szellemi ujjáépitése során a dolgozók szinházára feltetik a fősulyt. Mint értesülünk, a szocialista szellemü szinmüvészet elinditására három munkásszinház szervezését kezdték el irók, müvészek és munkások.

*

Kallós Józsefet, a kolozsvári Városi Szinház jóhangu operaénekesét Bukarestbe, önálló hangversenyre hivták meg.

A müvész a meghivást elfogadta s e hó 28-án tartja meg hangversenyét a fővárosban.

*

A bukaresti „Teatrul Baraseum" május 2-án vendégszereplésre érkezik Kolozsvárra. A könnyebb müfajok közkedvelt szinháza a „Manase" cimü 4 felvonásos vigjátékot adja elő.

*

A kolozsvári Román Szinház és Opera legközelebbi bemutatója április 20-án lesz. Bemutatásra kerül Courteline „A ház békéje" cimü egyfelvonásos vigjáték és Leoncavallo „Bajazzók" cimü kétfelvonásos operája.

*

SZÉKELY SZINHÁZ MAROSVÁSÁRHELYEN

A Salamon Ernő-Athenaeum beadványával fordult a polgármesterhez, illetve a városi tanácshoz és ismertette a marosvásárhelyi állandó szinház megszervezésének lehetőségét és a város támogatását kérte. Zsák polgármester a beadványt örömmel fogadta és megigérte a legteljesebb támogatást. A szinház megszervezésének ügyébe természetesen belevonják az érdekelt székelyföldi városok polgármestereit is.

A Városi Szinház müsora:

Április 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor: Nadia Chebap zongoraversenye.

Április 15-én, vasárnap délután 2 órakor: Cigányprimás.

Április 15-én, vasárnap délután 5 órakor: Cigányprimás.

Április 16-án, hétfőn délután 5 órakor: Bajadér (filléres helyárakkal).

Április 17-én, kedden délután 5 órakor: Tanitónő.

APRÓHIRDETÉSEK

Ádás-vétel

ELADÓ jókarban levő egyszemélyes dívány. Cim a kiadóban. Megtekinthető 2—4-ig. 6143

PERZSASZÖNYEGEKET és ezüst evőeszközöket veszek. Rottenberg, Timár-utca 10. 5965

MEGVÉTELRE keresek „Az angol nyelv tanitása" I. rész. (T. E. Welsh-től.) Kossuth Lajos-utca 29. 5932

VESZEK, eladok ócska ruhát, fehérnemüt. Szabadság-tér 12, Rácz. 5732

UJ ÓCSKÁS RUHAÜZLET. Veszek és eladok mindenféle ruhanemüt, tavaszi kabátot, női ruhákat és kosztümöket, fehérnemüt, ágynemüt és lábbelit a legmagasabb árban fizetve. Weisz, Malom-utca 10. 5794

BÉLYEGGYÜJTEMÉNYEKET, bélyegsorozatokat legmagasabb napi áron vásárolok. Bélyegüzlet, Unió-utca 2. Bélyegátvétel délután 3—5. 8995

GYÜMÖLCSFACSEMETE megérkezett Torday kertészethez, Budai Nagy Antal-utca 9—11, volt Honvéd-u. 6191

ELADÓ jókarban lévő komplett ebédlőberendezés és egyéb butortárgyak. Ugyanott megvételre keresünk kifogástalan állapotban lévő kombinált szekrényt. Cim: Szász Domokos 6. 6246

KERÉKPÁRT (férfi) jókarban lévőt megvételre keresek. Érdeklődni: Szentegyház-utca 1. Sebők cukrászda. 6216

EGY kétszemélyes heverő, vagy uj recamier-betét eladó. Fecske-u. 34, ajtó 3. 6211

MINDENFÉLE ócska gyermekkocsit, akár alkatrészeket, gömbölyü vasat, lapos vasat, apró szeget, funért, gumit, celluloidot, viaszosvásznat veszek. Fecske-utca 34 szám, fényező mühely. 6211

LOVAKAT, szekeret, stráfot veszünk, bérelünk. Fuvarosok Széchenyi-tér 20. 6199

PARATLAN cipőt, csizmát, bakancsot, papucsot és ócska cipőket veszek. Harasztosi, Bolgár-u. 26. 6203

LEICA-film nagyobb tétel eladó. Megtekinthető délután 3-tól. Cim a kiadóban. 6139

KERESEK jó állapotban levő könnyü viztartályt cca 1000 ltr., egy cca 3 lóerős villanymotort, egy nagyobb méretü centrifugált, cca 20 mtr. gépszijat, egy 500—700 ltr. üstöt. Szappan-u. 1. I. 5. Nasch. 6138

KIÉGETT rezsóért és villanyvasalóért a legmagasabb árat fizetek. Kötő-u. 2. Villanyszerelő. 6126

ELADÓ háló, félháló, különféle butorok, sezlontakaró, megvásárolok fürdőszoba berendezést. Petőfi-utca 12, udvarban balra, délután 4—5 óráig. 6129

ZOMÁNCOZOTT főzőedényt és krémszinü asztalteritőt vennék. Dózsa György-u. 16. I. emelet, balra 1 ajtó. 6029

FIGYELEM! Aranyat, ezüstöt és brilliánsköveket legmagasabb árban veszek. Dozsner Ernő, Deák Ferenc-u. 48. 6021

FIGYELEM! Veszek és eladok mindenféle használt ruhákat, gyermekruhát és fehérnemüket, zománcozott és vasedényeket, fürdőkádakat. Fülöp Márton, „Duplex", Hunyadi-tér 11, kapu alatt. 6019

KAPHATÓK ruhásszekrények, komódok iróasztal, női varrógép, szalongarniturák, ágyak, antik és más székek, bőrgarnitura, sezlon, szőnyeg 3x2½. Kossuth Lajos-u. 14. Kanyaró kereskedőnél. 6014

BÉLYEGGYÜJTEMÉNYEKET, tömegbélyeget bárkinél előnyösebben vásárolok. Dávid Ferenc-utca tizenkettő. 5645

TESTVÉR! Ha jó töltőtollat akarsz venni vagy javittatni, keresd fel György Jakab Mihályt, ahol aranyhegyü tollat még 150 pengőért vehetsz. Bármilyen rossz tollat megvesz. Jókai-utca 25, udvarban. 5473

PERZSASZÖNYEG, előszobafal, vasalódeszka, faltartó, halfőző, literes és befőttes üvegek, apróságok eladók. Szentegyház-utca 3, I. em. 6238

EGY szép diófa kombinált szoba és egy szalongarnitura eladó. Érdeklődni: Dézsma-utca 18, d. u. 3—6-ig. 6160

NAGYON jó gyermek sportkocsit megvételre keresek. Simkovits, Fürdő-utca 10. 6261

KETKARIKAS főzőkemence eladó. Bathányi-utca 2. 6263

MAJDNEM uj tégla eladó. Cim a kiadóban. 6265

HELYSZÜKE miatt palysander ebédlő eladó. Forgácséknál, Felvinci-u. 8. 5622

CSEMPE rakottkályha, sezlontakaró, antik asztal, antik fali óra, tányérok, gukker eladók. Hegedüs Sándor-u. 15. 6269

Gépeket
gépgyár részére, esztergapadok, marógépek, sik és kerek csiszológépek modern kivitelben.
Elektromotorokat
1—3 lóerőig használt vagy uj kivitelben uj gépgyár részére
keresek.
Ajánlatokat részletes leirással a kiadóhivatalba „Inginer" jeligére

KLINGERIT lemezt veszek. Edelstein, Karolina szálloda. 6273

EBÉDLŐT jórkarban, valamint Aragáz takaréktüzhelyet teljes felszereléssel megvételre keresek. Király-utca 33, II. em. 17. 6273

HASZNÁLT külső és belső kerékpár és autógumikat veszünk. Malom-utca 8. Vulkanizáló. 6272

ELADÓ zongora, gyakorló, töltőtoll, szarvasbőr. Kőmálalja-utca 4. 6281

FESTÉK, vegyszer beszerzést és eladást eszközöl: László kereskedelmi ügynökség, Kolozsvár, Görögtemplom-utca 22. 6182

ELADÓ lepke- és bogárgyüjtemény, megtekinthető szombat és vasárnap 10-től 4 óráig. Házsongárdi-ut 7. sz. 6200

MOSDÓTALAT, nagyot, zománcozottat, jókarban, veszek. Tordai-ut 10, ajtó 1. 6232

ELADÓ egy tölgyfa irodai asztal 2 fiókkal, 2 varrógép platt-fedéllel. Minorita-u. 4, asztalosmühely. 6209

FŰRÉSZTELEP gatterrel, fagőzölő kamara és villanyvilágitással eladó. Cim a kiadóban. 6226

KÖNYVET, könyvtárat bármily nyelvüt vesz Kovács, Jókai-utca 4. 6164

PING-PONG versenyasztal (275x152) jókarban és két teniszütő eladó. Érdeklődni 3—4 között, Jókai-utca 10. 6255

ESZTERGAPADOKAT, lemezprés gépeket, famegmunkáló gépeket és villanymotorokat keresek megvételre. Brezló Dezső épitési vállalata Deák Ferenc-utca 49, telefon 222. 6276

NŐI kerékpárt megvételre keresek. Kosztin Magda, Deák Ferenc-u. 9. 6268

DUPLABALLON férfi tavaszikabát eladó. Budai Nagy Antal-u. 74. 6292

PRIMA háló és más berendezési tárgyak, szép kép eladó. Vár-u. 7. 6294

VESZEK ócskaruhát, fehérnemüt, cpőt. Szabadság-tér 12. Rácz. 6284

ZOMÁNCOZOTT asztal-kemencét veszek. Cimeket „Kemence" jeligére a kiadóba kérek. 6286

LITERES üvegeket veszek bármilyen mennyiségben. Nasch és Hansz, Széchenyi-tér 36. 6278

ELADÓ drapp női kosztüm, sötétkék férfi felöltő, sötétkék női kosztüm. Karolina-tér 9. Fogarasi szabóság. 6295

EGY konyhaberendezés és egy recamier és egyéb butordarabok eladók. Petőfi-u. 2. 6297

BILLIARDASZTAL, uj komplett karambol bérbeadó. Méheket, több családot veszek. Szatmári, Deák Ferenc-u. 24. 6302

ELADÓ egy tiszta uj angol trikógyapju szövet sötét öltöny 7000-ért. Horea-u. 35. sz., 19. lakosztály. 6302

ELADÓ kerékpár, Kossuth L.-u. 5. Magyar Bolt, 7. fülke. 6299

BRILLIANSOT veszek priváttól. Cim a kiadóban. 6298

NAGYGYÜMÖLCSÜ ananász-eper palánt érkezett. Griger kertészet, Budai Nagy Antal-utca 51. 6304

Alkalmazást keres

VARRÓNŐ, legkényesebb izlésnek megfelelően kabátot, kosztümöt, ruhát jutányosan vállal. Fürdő-utca 16. sz. 6287

SZORGALMAS, megbizható, fiatalabbkoru nő 8 éves kisfiával, szerény igényekkel házvezetőnői állást keres azonnali vagy későbbi belépéssel. Cim: László Lászlóné, Nyárfasor 81. 6197

KOMOLY nő, perfekt román-magyar, minden irodai munkát végez, — gépen is ir — keres megfelelő állást, megy kasszába is. Cim a kiadóban „Bucuresti" jeligére. 6235

ÁLLÁST keres románul, magyarul, angolul, franciául beszélő fiatal lány. Angolt és franciát tanitok bevált módszerrel. Cim: Molnár, Teleky Mihály-u. 7. 6124

Alkalmazást kaphat

TANULÓKAT felveszünk ezüst- és aranymüves szakmába. Kornis-u. 7. 6194

EGY 13—15 éves kifutófiut felveszek. Előnyben, ki kerékpározni tud. Fecske-u. 34. szám, fényező mühely. 6211

EGY 14—15 éves fiut tanulónak fizetéssel felveszek. Cim: Fecske-utca 34. szám, fényező mühely. 6211

JÓMUNKÁS cipészsegédet felveszek. Galamb-utca 2. sz. 6203

AZONNALRA felveszek egy cipőfelsőrész készitőt, *gép van* és egy munkást vegyes munkára. Hunyadi-tér 17. Totelecan. 6131

FÉMCSISZOLÓKAT, rézöntőket és tanulókat felvesz Gáll Tibor fémöntöde, Liliom-utca 19. 6116

HÁZVEZETŐNŐT felveszek. Érdeklődni Magdásnál, Deák Ferenc-utca 32. 6064

BŐRDISZMÜVES tanulókat, fiut és leányt felveszek. Magdás, Deák Ferenc-utca 32. 6064

SOPRONBA utazót keresek. Farkas Miklósné, Szabadság-tér 26, volt Biasini üzlet. 6021

BEJÁRÓNŐT (megbizhatót) keres Hájer söröző. Szabadság-tér 3. 6214

KERESEK gépirót, vagy gépirónőt azonnali belépésre, románul tudó előnyben. Istók iroda, Deák Ferenc-utca 11. 6215

ÉKSZERÉSZMUNKÁST keres Ostersetzer H. és Fiai ékszerészek, Brassó, P. Libertatii 7. 6155

KISZOLGÁLÓ leányt bodegámba azonnal felveszek. Jeneiné, Széchenyi-tér 33. 6288

BEJÁRÓNŐT, főzni tudót, azonnalra felveszek. Jeneiné, Széchenyi-tér 40, emeleten. 6288

MEGBIZHATÓ bejárónőt keresek. Töhötöm-utca 18. 6099

A KOLOZSVÁRI KISHITELBANK keres: dszpozicióképes, mérlegképes könyvelő, perfekt román—magyar levelező banktisztviselőt; garanciaképes pénztárost; perfekt román—magyar gépirónőt. Irásbeli ajánlatok eddigi müködés, referenciák megjelölésével a kolozsvári Zsidó Népközösség titkárságához (Mikes-utca 16) adandók be. 6222

EGY mindenes *kifőzdébe* felvétetik. Forduló-utca 2. 6209

ENYVGYÁRTÓ mestert felvételre keresünk. Zrinyi-utca 12, 1—3 óra között. 6267

MEGBIZHATÓ egyedülálló házvezetőnőt keresünk, lehet izr. Magyar-utca 75. 6285

TISZTVISELŐNŐT keresünk, aki minden munkát vállal, lehetőleg könyvelőnőt. Magyar-utca 75. 6285

FOGTECHNIKUSSEGÉDET, jó munkást felveszek vidékre. Cim a kiadóban.

Ingatlan-lakás

LAKÁSCSERE ellenében házmesteri állást adok. 0.6 HP motor eladó. Villanyszerelő üzlet. Radák-utca 4. Telefon: 502. 6179

ELADÓ belvárosi ház, beköltözhető, összkomfortos lakással, üzlethelyiséggel. Központban családi ház, beköltözhető lakással, üzlethelyiséggel. Belvárosi ház, kissé rongáltan. Több kisebb családi ház. „Express" iroda, Dózsa György-u. 6. 6033

UJONNAN felállitandó gépgyár részére alkalmas helyiséget, épületet keresek. Ajánlatokat „Inginer" jeligére a kiadóhivatalba. 6158

EGY vendéglő lakással együtt forgalmas helyen eladó. Cim a kiadóban. 6142

SZÁNTÓFÖLD, 32 hold, város határában, bérbe vagy részébe kiadó. Értekezni Szentegyház-utca 1. II. 5. 6140

JOBBAN kiadja butorozott szobáját, ha az „Express" irodába bejelenti. Dózsa György-utca 6. 6023

KERESEK megvételre 2 lakásos (kb. 3-3 szoba összkomfortos) házat kerttel, lehetőleg villanegyedben. Ajánlatokat kérem Szabolcsihoz, Széchenyi-tér 3-4 sz. II. em. naponta csütörtök és péntek kivételével, este 6—8-ig. 6152

KIS ÜZLETHELYISÉGET keresek, esetleg lelépéssel. Cim a kiadóban. 6257

NŐTLEN CFR-tisztviselő keres butorozotlan egy szoba konyhás vagy szoba előszobás lakást, lehetőleg a központban. „Aradi" jeligére. 6266

SZUTERIN konyha kevés munka ellenében kiadó. Hegedüs Sándor-u. 15. 6269

ÁTADÓ központban komplettül berendezett 2 szoba komfortos lakás, teljesen felszerelt háztartással. „Express" iroda, Dózsa György-utca 6. 6275

VENNÉK 1—2 szoba konyhás kertes családi házat 80—90.000 pengőig. Cim a kiadóban. 6264

TEMESVÁRI emeletes házamat elcserélném megfelelő kolozsvári ingatlannal. Érdeklődők irjanak a kiadóba „Cserélek" jeligére. 6198

ELADÓ vagy kiadó háromszobás összkomfortos bombasujtotta ház, állomás közelében. Kijavitási költség huszezer pengő, mely lakbérbe beszámitódna. Értekezni: Bartha Miklós-utca 2, I. emelet 2. 6230

ELADÓ 1 szoba konyha Kétvizközt, 60 ezer pengő. Istok iroda, Deák Ferenc-u. 11. 6215

ELADÓ 2 szoba konyha, kert, még 1 szoba konyha szuterinben 120 ezer pengő, állomás körül. Istok iroda, Deák Ferenc-utca 11. 6215

ELADÓ Györgyfalvi-uton 4 szoba meg 2 szoba, kert 100 ezer pengő. Istok iroda, Deák Ferenc-utca 11. 6215

KÖZÉPKORU házaspár 2—3 szobás, fürdőszobás, konyhás főbérleti lakást keres. Válasz „Egyetemi tanár" jeligére kiadóhivatalba. 6256

1—2 SZOBÁS összkomfortos lakást keresek, nem messze a központtól, vagy legalább a vármegyeház közelében. Ajánlatokat kérem „Jó fizető" jeligére a kiadóba. Gr.

SZOLID fiatal leány keres szerényen butorozott szobát, esetleg szállást magános nőnél azonnalra. Pata-u. 77, Szász szemfelszedő. 6291

ÜRES vagy butorozott szobát keresek fürdőszoba használattal II. kerületi központban. „Urileány" jeligére. 6296

BUTOROZOTT szoba kiadó 1—2 személynek. Veréb-u. 24. 6234

SÜRGŐSEN eladó: kertes ház, 300 gyümölcsfa, 2600 m² Donáth-uton. Házhely Majális-uton 70.000 P. — Központban kétszer 4 szoba összkomfort, kert 380.000 P. — Györgyfalvi-uton 3 szoba konyha, kert 220.000 P. Felvilágositás a „Transsylvania" ingatlanügynökségnél. Szabadság-tér 19. 6203

Különfélék

ELVESZETT Asztalos Albert Hankó János-utca 1 szám névre szóló igazolvány. Kérem a becsületes megtalálót, jutalom ellenében juttassa el a fenti cimre. 6258

EGY barna jobbkezes bőrkesztyü kisebb kézre elveszett. Szives megtalálója jutalom ellenében adja le Kerccó Balázs cipőüzemben. Dózsa György-u. 37. sz., szuterin. 6277

SIPOS BELÁNÉ Töhötöm-utca 7, jelentkezzen a kiadóban, levele és csomagja van.

OROSZ és angol órákat adok. Mlle Ilakowicz. Érdeklődni: Salon Glancz, Móricz Zsigmond-utca 1. 6178

REKLÁMFELVÉTELEK, fényreklámok készitését Foto Dőrinél. Unió-utca 3. 6224

MEGŐRZÉSRE átadnám 2 szoba konyha butoromat. Cim: Schweier Nándor üzlet, Szabadság-tér 18. 6219

NYAKKENDŐKLINIKA tisztit, fordit, javit. Finom nyakkendőket veszek. Unió-u. 12. 6217

OROSZ ÓRÁKAT ad született orosz pedegógus nő német és francia nyelvtudással. Szenci Molnár-utca 12, délután 4 órától. 6253

BUDAPESTRE utazom 20-án. Megbizást vállalok. Madách-utca 15—17. 6254

UJ parkirozást, kerti munkát, sir-rendezést jutányos áron vállal kertész. Cimet leadni Malom-utca 20, fényképésznél. 6305

ELVESZETT f. hó 12-én, csütörtökön orvoskari index Schön Gábor és ideiglenes lecke-lap Borgida István névre a szövettani és anatómiai intézet között. Megtaláló adja le az Egyetem orvosi dékáni hivatalába. 6031

ÉRTESITEM tisztelt vevőimet, hogy ujra vállalok körülbelül 800 méter körzetben apritott tüzifa rendelést, hazaszállitással. Liszay-faraktár, Mócok-utja 6 5504

ÁRUSZÁLLITÁST, költöztetéseket és mindennemü szállitást garantáltan vállalok. Berde Mózes-u. 3. II. em. 5671

HA bármit venni, eladni, cserélni vagy átadni akar, ha társat keres, forduljon az „Express" irodához, Dózsa György-u. 6 6023

BUDAPESTRE utazom, visszajövök, megbizásokat vállalok. Buza-utca 13, ajtó 3. 6252

FELKÉREM mindazon személyeket, kiknél letétbe vannak helyezve Grünwald Jakab, Lajos, Samu és Géza bármilyen dolgai, hogy sürgősen jelentkezzenek Szent István-ut 31. cimnél. 6244

JÓ házikoszt kapható, abonánsokat felveszek. Árpád-ut 17, ajtó 4. 6241

NYUGDIJAS tanitónő elemista és polgári iskolás tanulókat vizsgára előkészit. Majális-u. 15. sz. 6231

SZÁLLITUNK garantálva korrekten féltett tárgyat, árut, anyagot vidékről, vidékre is. Széchenyi-tér 20. 6199

KÉREM a hazatérő 105-ös légvédelmi tüzéreket, aki valamit tud Egri György nevü osztálytörzs beosztásu honvédről, értesitse aggódó feleségét. Egri Györgyné, Szamosközi-utca, volt Vécsei-malom. 6073

TÁRSULNÉK közremüködéssel: rövidáru-, füszer-, könyv-, esetleg vasüzletbe, 30.000—40.000 pengő készpénzzel. Cimeket „Keresdő" jeligére a kiadóba kérek. Gr.

FELKÉREM azt az urat, aki hétfőn reggel érkezett Kolozsvárra és állitólag december elején férjemet, Farkas Miklóst, a Balaton környékén látta, közölje cimét a volt Biasini üzletben. 6031

NÉGY hónap alatt szabni, varrni megtanit fehérnemüt Székelyné, Tamás András-u. 24. 6005

Mindenféle parkettező munkát vállalok a legszolidabb áron
HERMANN SÁNDOR
parkettező mester
Kuria-utca 2. szám

Vaskereskedők! Figyelem!
Réz épületvasalások és többféle rézáruk beszerezhetők Gáll Tibor fémöntődéjében,
Kolozsvár, Liliom-utca 19. szám.

FIGYELEM!
Tört aranyat és ezüstöt napi áron vesz
HILF KALMAN
órás és ékszerész
Kolozsvár, Mátyás-u. 2. sz.

Kibővitve megnyilt a „Pali" büffé, sörcsarnok!
Egész nap meleg konyha. Délután 5 órától jazz gordontrió virtuózok hangversenyeznek. Ügyeljen a cimre: Malom-utca 18. Egész nap friasen csapolt sör

Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Kolozsvár. — Felelős vezető: Kiss Márton igazgató.